

PREHOSPITAL ADVANCE TRAUMA LIFE SUPPORT

حمایت حیاتی ترومایی پیشرفته در اورژانس پیش بیمارستانی

یوسف اکبری شهرستانکی

دانشجوی دکتری سلامت در حوادث و بلایا

مدرس ملی مدیریت خطر حوادث و بلایا در نظام سلامت

گروه آموزشی و مرکز تحقیقات سلامت در حوادث و بلایا – دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

اهداف

- ❑ ارائه مقدمه
- ❑ بیان اپیدمیولوژی تروما (جهان و ایران)
- ❑ تشریح کار تیمی در مراقبت تروما
- ❑ آشنایی با ماتریکس هادون
- ❑ مروری بر قوانین نیوتن و انرژی جنبشی
- ❑ بیان نقش زمان در مدیریت تروما
- ❑ مروری بر سیستم تروما
- ❑ تشریح مکانیسم‌های آسیب

مقدمه

■ بیماران ما را انتخاب نکرده و نمی کنند، بلکه ما آنها را انتخاب می کنیم

■ ما پذیرفته ایم که مسئولیت مراقبت از بیماران در شرایط بد را به عهده بگیریم

■ ما باید بهترین مراقبت ممکن را برای بیماران خود فراهم کنیم - که بوسیله خیال پردازی،
تجهیزات کنترل نشده، تأمین و پشتیبانی ناقص، و با دانش و مهارت تاریخ گذشته امکان
پذیر نمی باشد

مقدمه

تروما؛

■ عبارت است از هرگونه آسیب یا صدمه‌ای که بدن بال برخورد عوامل فیزیکی یا شیمیایی به بافت‌های بدن بوجود آید.

➤ آسیب به: جمجمه، قفسه سینه، شکم، لگن و اندام‌های فوقانی و تحتانی

■ تروما باعث تغییرات همودینامیکی و متابولیکی گشته و می‌تواند منجر به مرگ شود

مقدمه

فلسفه آموزش حمایت حیاتی ترومایی در اورژانس پیش بیمارستانی:

- ارتقای دانش در زمینه آناتومی و فیزیولوژی
- ارتقای مهارت مراقبت از بیماران
- صرفه جویی در زمان و کاهش از دست رفتن خون
- انتقال صحیح و سریع بیماران به مرکز درمانی مناسب
- استفاده همزمان از تفکر نقادانه و پروتکل‌ها جهت اتخاذ تصمیم مناسب برای افزایش میزان بقای بیماران ترومایی (تمایز بین فلسفه PHTLS و پروتکل‌های موجود)

مقدمه

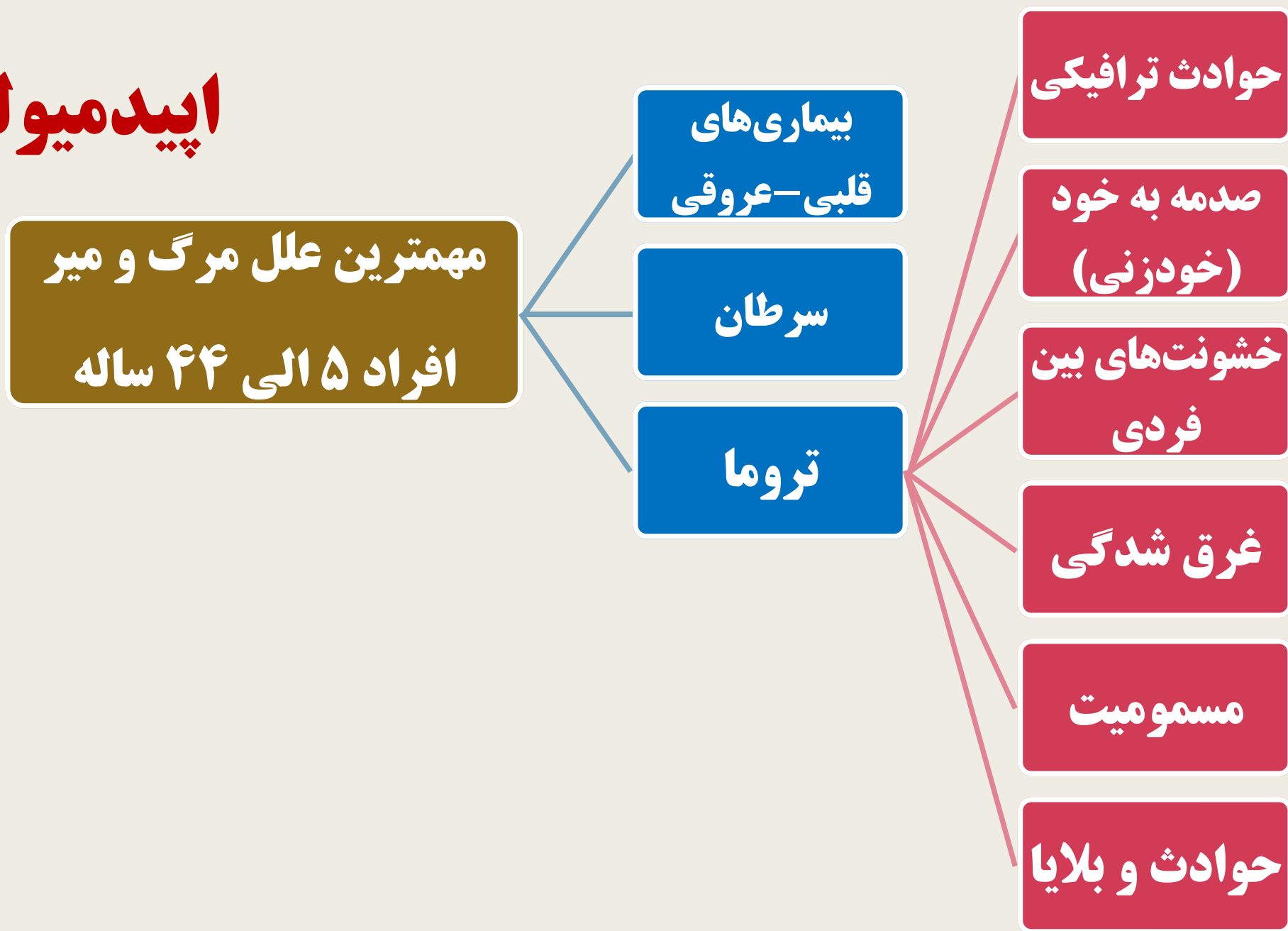
فلسفه آموزش حمایت حیاتی ترومایی در اورژانس پیش بیمارستانی:

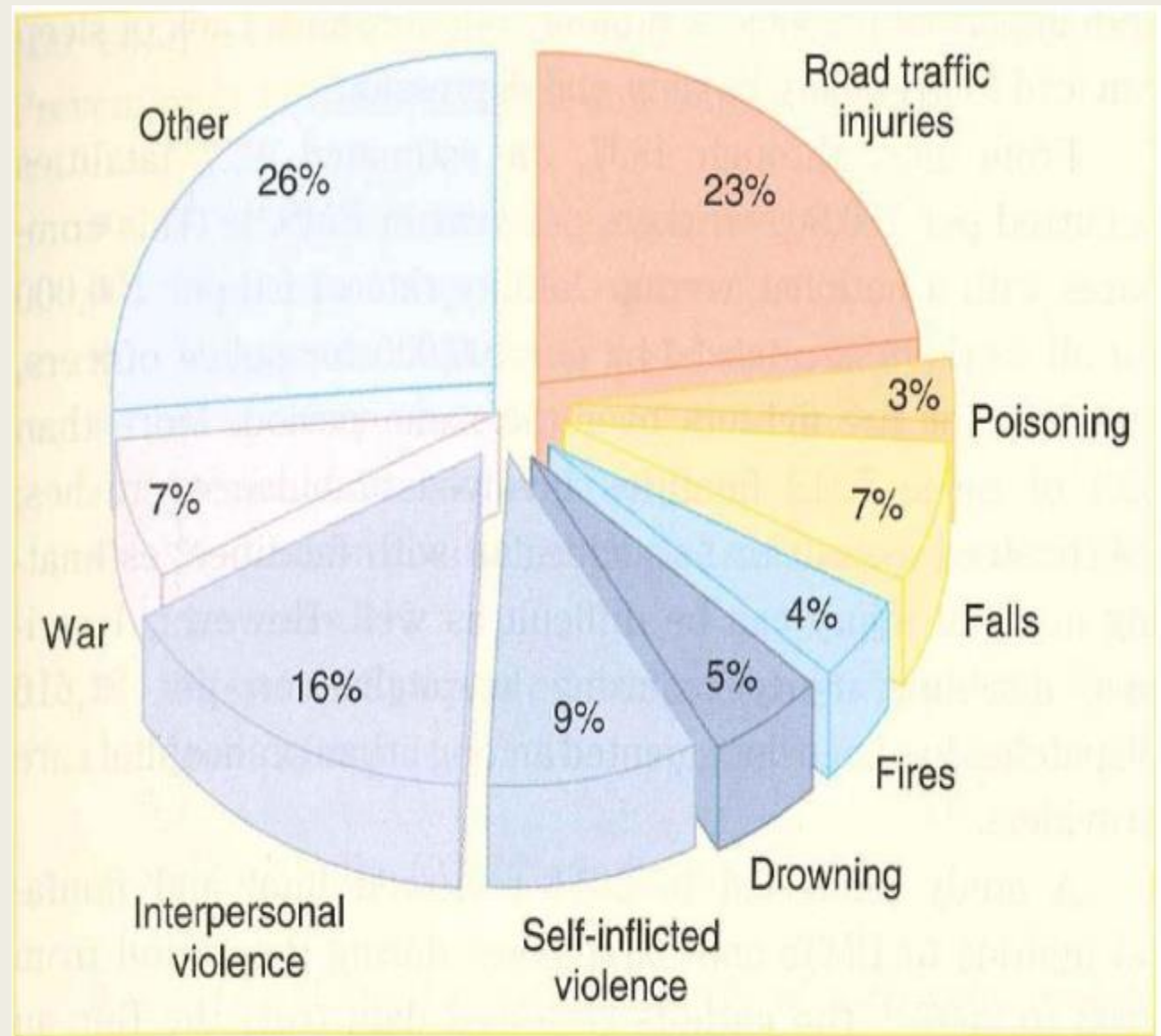
□ فرصت ارائه دهندگان خدمات اورژانس پیش بیمارستانی در مدیریت تروما خیلی بیشتر از سایر موقعیت‌های فوریتی می‌باشد

➤ تعداد بیماران ترومایی در مقایسه با بیماران سایر شرایط بیشتر می‌باشد

□ مراقبت صحیح در بیماران ترومایی موجب حفظ بقا، گسترش طیف زندگی و افزایش سال‌های تولید کنندگی بیماران می‌شود

اپیدمیولوژی

شکل : ۳-۹ : توزیع جهانی مرگ و میر در سال ۲۰۱۱

ایدیولوژی

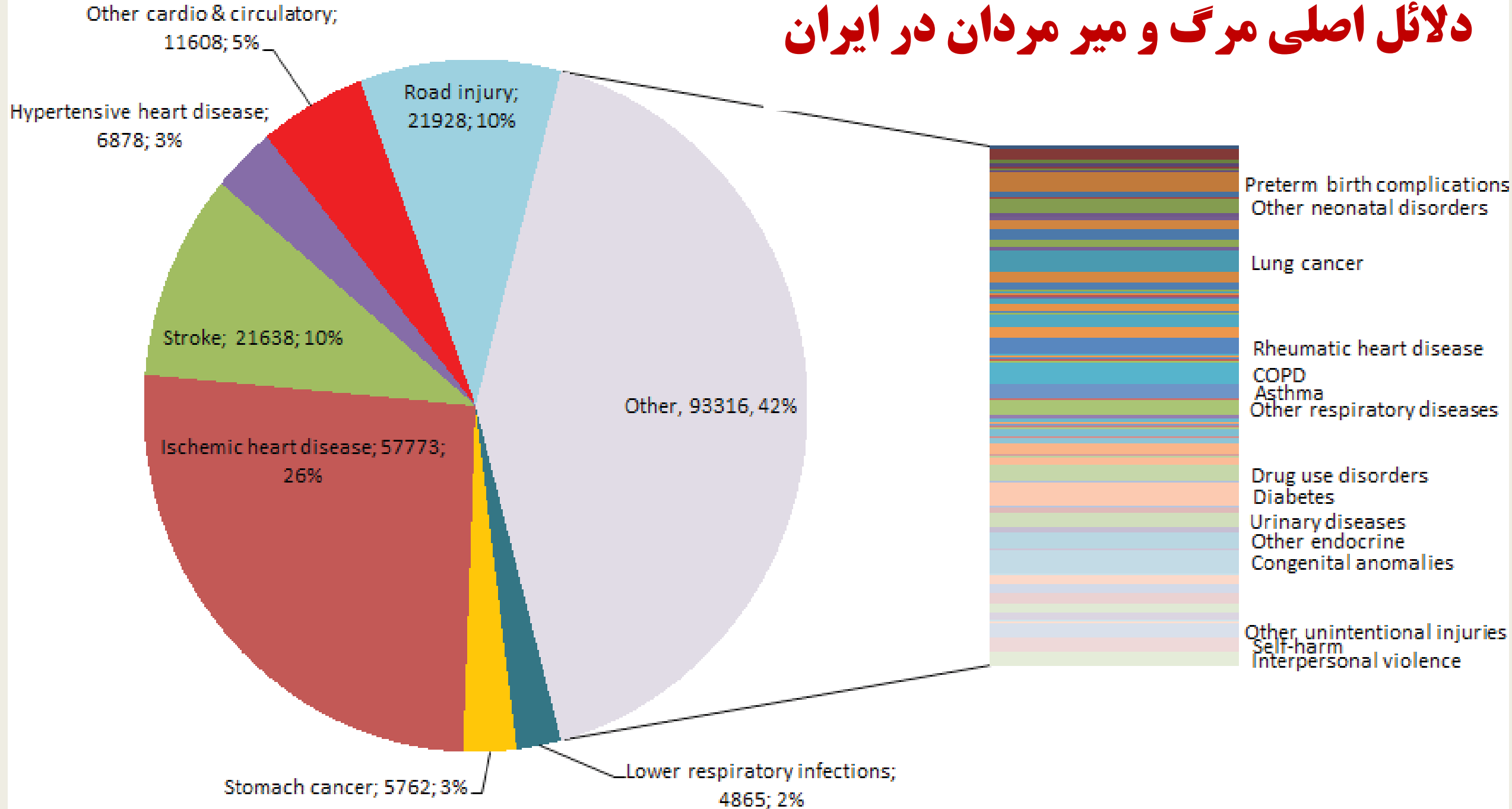
صدمات؛

- عامل ۹٪ مرگ و میر و ۱۶٪ ناتوانی‌ها در جهان می‌باشند
- ۹۰٪ تلفات مربوط به کشورهای با درآمد متوسط و پایین می‌باشد

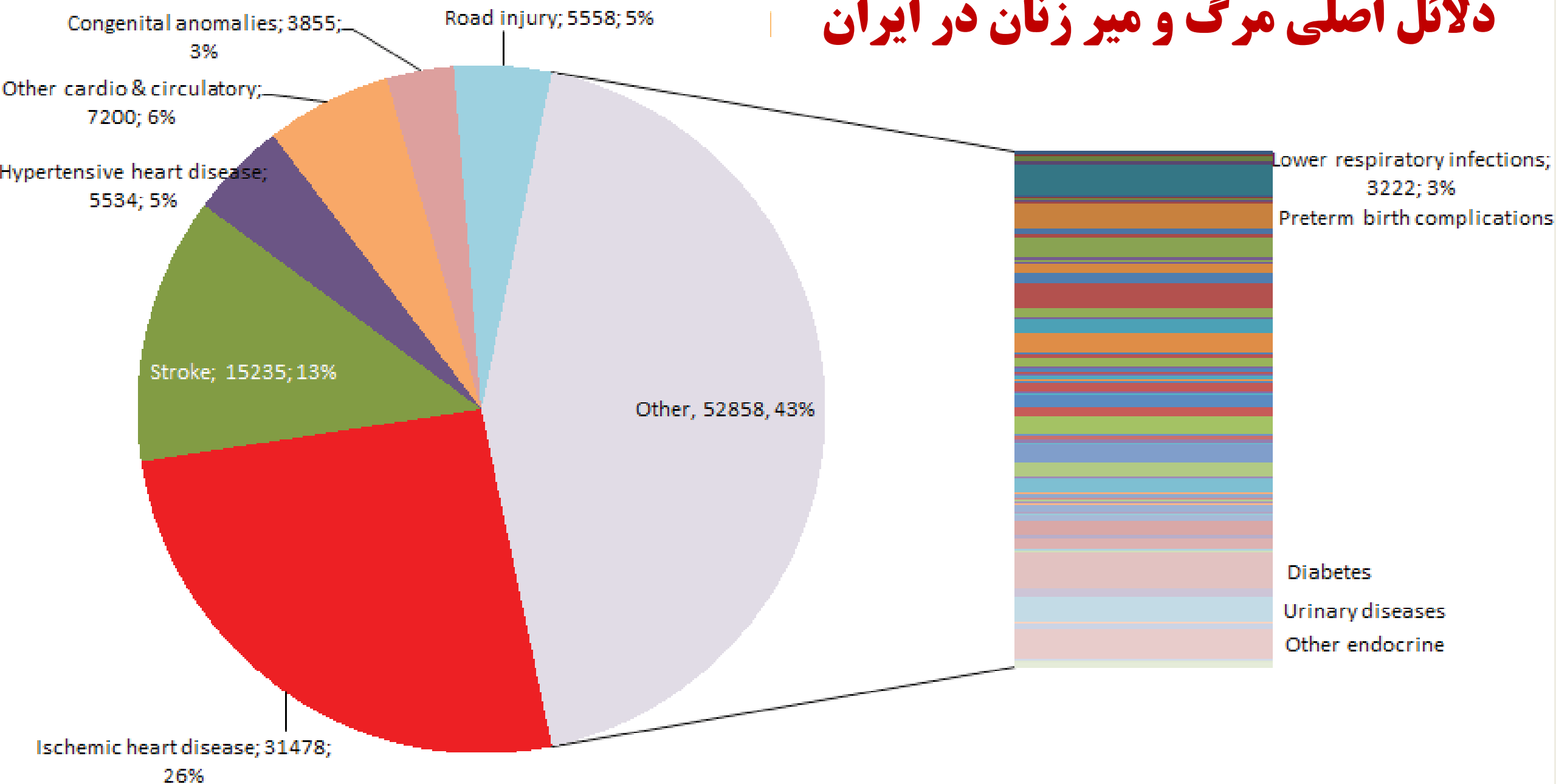
اپیدمیولوژی (ایالات متحده)

- ۶۰ میلیون نفر دچار آسیب در سال
- ✓ ۴۰ میلیون نفر نیازمند خدمات بخش اورژانس
- ✓ ۲.۵ میلیون نفر نیازمند بستری
- ۹ میلیون نفر ناتوان
- ✓ ۸.۷ میلیون نفر ناتوانی موقت
- ✓ ۳۰۰۰۰۰ نفر ناتوانی دائمی

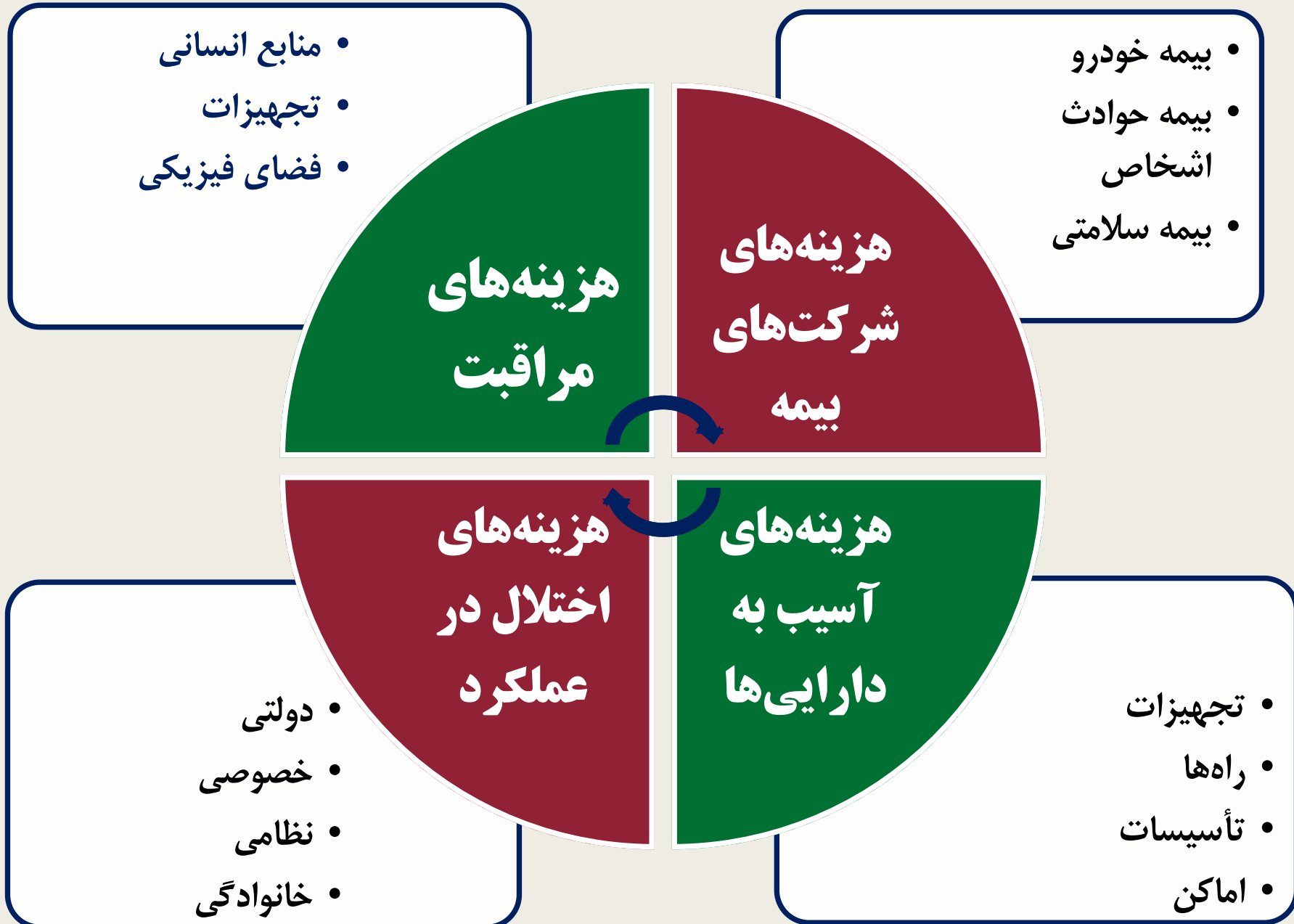
دلائل اصلی مرگ و میر مردان در ایران

دلائل اصلی مرگ و میر زنان در ایران

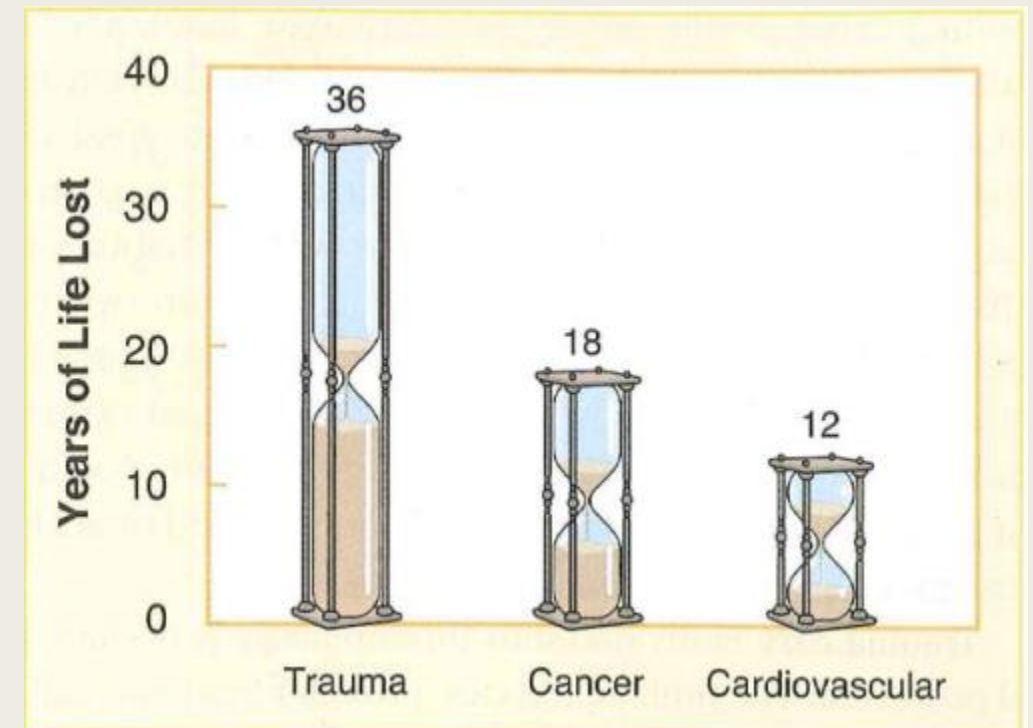
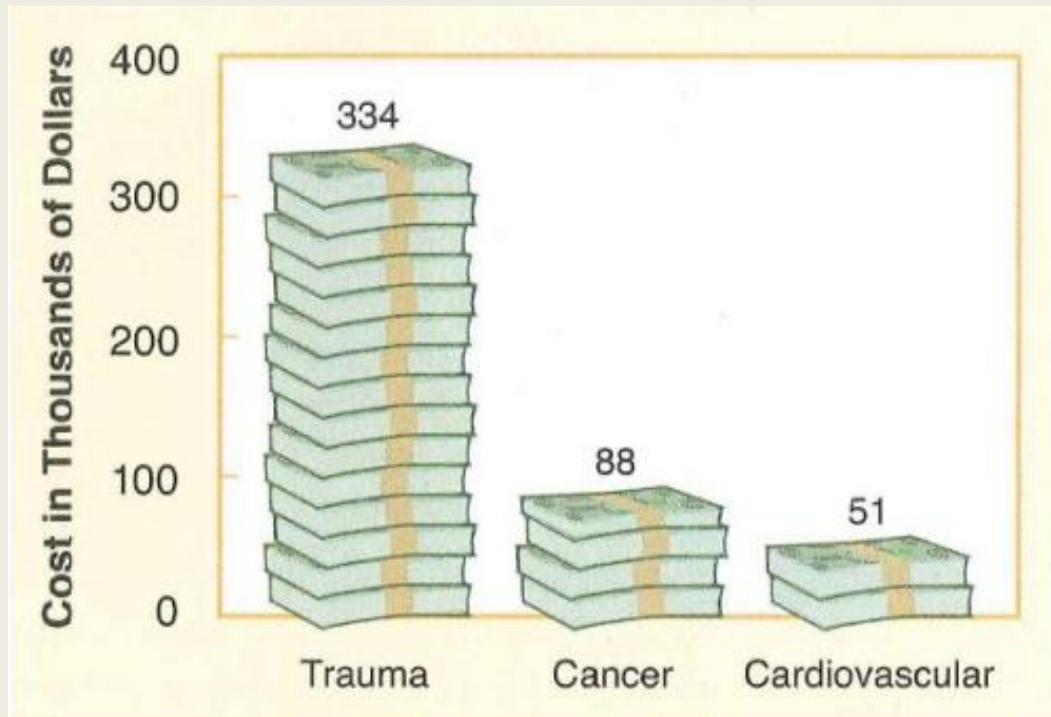
اثرات اقتصادی

اثرات اقتصادی

■ به ازای هر مرگ حدود ۳۴ سال از سال‌های زندگی از بین می‌رود

■ به ازای هر مرگ حدود ۵۰ بیلیون دلار هزینه می‌شود

اپیدمیولوژی تروما در ایران

- ❑ تروماها مسئول ۲۸٪ دلایل کاهش سال‌های زندگی (YLL) در ایران هستند
- ❑ آسیب‌های ناشی از حوادث ترافیکی **اولین دلیل** افزایش سال‌های زندگی همراه با ناتوانی (DALY) در **مردان** است
- ❑ در سال‌های گذشته و متعاقب افزایش **فناوری**، **شهرنشینی** و **صنعت موتوری**، میزان مرگ و میر ناشی از صدمات و آسیب‌ها (تروما) بیشتر شده است.

*years of life lost (YLL)

*disability adjusted life years (DALY)

آسیب‌های ناشی از حوادث ترافیکی

□ ۱,۲ میلیون مرگ

□ ۵۰ میلیون ناتوانی

□ مواجهه مردان؛ ۳ برابر زنان

لزوم تداوم تحقیقات

تحقیقات، پایه و اساس بهترین شیوه برای مراقبت مناسب را فراهم می کنند

تحقیقات ممکن است:

- شیوه فعلی ما را تأیید کنند
- شیوه های فعلی ما را رد کنند
- شیوه های جدید ارائه دهند

همکاری تیمی

خدمات

بهریستی و توانبخشی

خدمات بیمارستانی

بخش اورژانس - اتاق عمل -

بخش های بستری

خدمات پیش بیمارستانی

اعزام کنندگان - نیروهای عملیاتی - سامانه انتقال

جامعه

تماس گیرندگان - اولین پاسخگویان

ماتریکس هادون

عوامل				مراحل
وضعیت اجتماعی/اقتصادی	محیط فیزیکی	وسیله نقلیه	انسان	
				قبل حادثه
				حین حادثه
				بعد حادثه

مرحله قبل از حادثه

■ عدم استفاده از تجهیزات ایمنی

■ بی احتیاطی

■ استفاده از دارو

■ مصرف الکل و مواد مخدر

■ بیماری‌های زمینه‌ای حاد و مزمن

■ وضعیت فکری

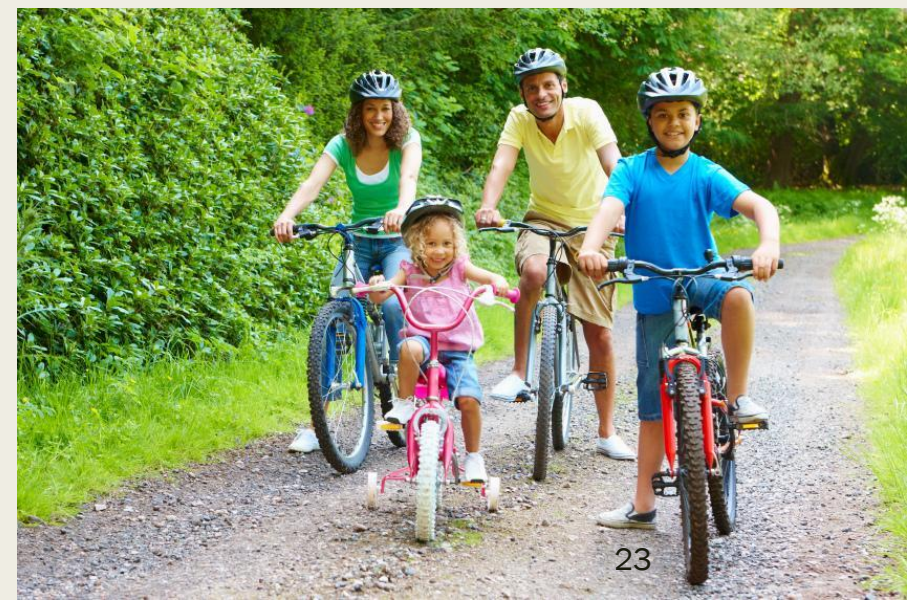
اقدامات در این مرحله به

پیشگیری سطح اول اشاره دارد

اقدامات مؤثر مرحله قبل از حادثه

مرحله حین حادثه

به منظور پیش بینی آسیب های وارده و مراقبت مناسب به موارد زیر باید توجه داشت:

■ جهت مبادله انرژی

■ مقدار انرژی آزاد شده

■ تاثیر نیروها بر بدن شخص

اقدامات در این مرحله به

پیشگیری سطح دوم اشاره دارد

انواع انرژی

❖ گرمایی

❖ الکتریکی

❖ شیمیایی

❖ هسته‌ای

❖ تابشی

❖ جنبشی

انرژی

انتقال انرژی از منبع خارجی به بدن انسان باعث بروز صدمات و آسیب‌ها می‌شود

□ **میزان آسیب توسط موارد زیر تعیین می‌شود؛**

❖ **نوع و مقدار انرژی اعمال شده**

❖ **میزان سرعت انرژی**

❖ **بخشی از بدن که به آن انرژی وارد می‌شود**

قوانین فیزیک

■ آگاهی از قوانین پایه‌ای فیزیک برای درک نیروهای آسیب رسان مورد نیاز است

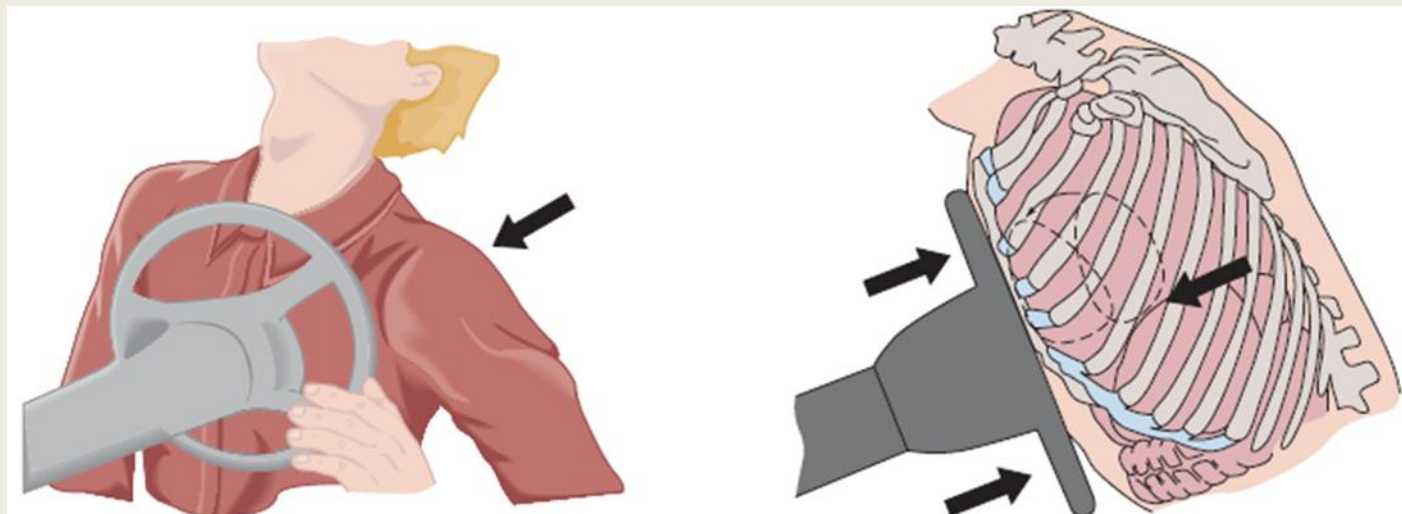
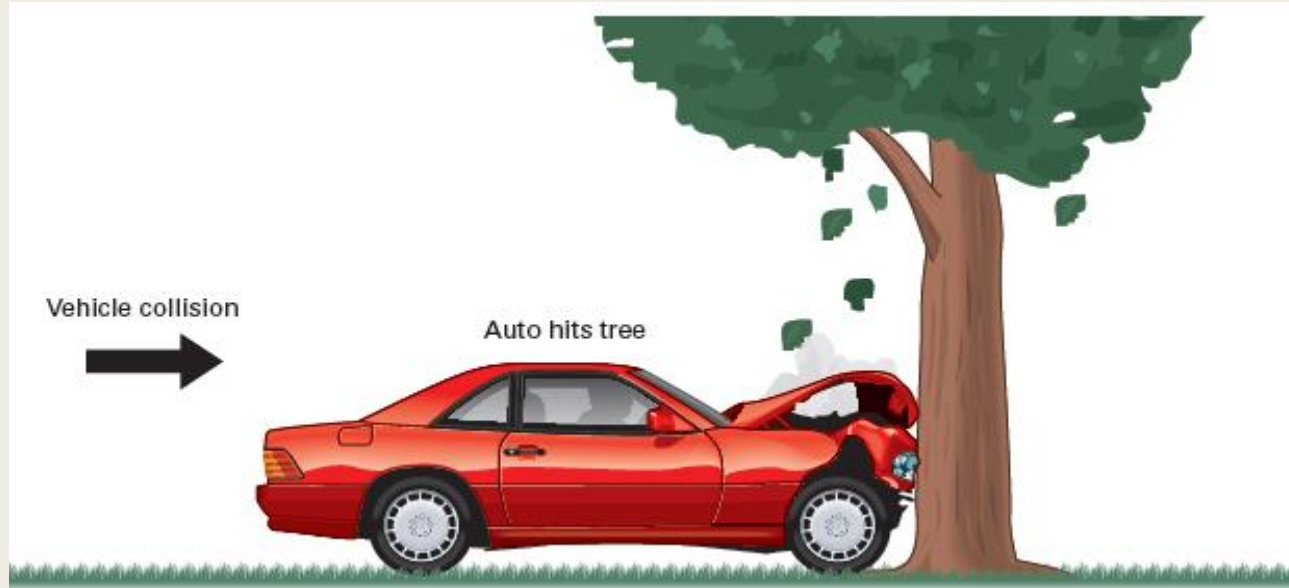
□ اولین قانون حرکت نیوتن

■ شیئی در حال استراحت یا حرکت، در آن حالت باقی می‌ماند، مگر این که نیروی بیرونی بر آن وارد شود

□ قانون حفظ انرژی

■ انرژی از بین نمی‌رود بلکه فرم خود را تغییر می‌دهد

قوانین فیزیک

قوانین فیزیک

□ قانون دوم نیوتن:

- نیرو (F) برابر است با جرم (M) ضرب در شتاب (a) و یا کاهش سرعت (d)

$$F = M \times a \text{ یا } F = M \times d$$

- حوادث با انرژی زیاد (High-energy event)

□ انرژی جنبشی:

- انرژی جنبشی (KE) برابر با نصف جرم (M) ضرب در مجذور سرعت (V^2)

$$KE = \frac{M \times V^2}{2}$$

- سرعت در تعیین انرژی جنبشی از جرم بسیار مهم تر است

جنبش شناسی

□ جنبش شناسی فرآیند پیش بینی الگوهای آسیب می باشد

❖ انواع و الگوهای صدمات با مکانیسم های خاصی در ارتباط می باشند

❖ علاوه بر عوامل فردی و محافظت کننده، هنگام ارزیابی بیماران ترومایی به موارد زیر باید توجه شود؛

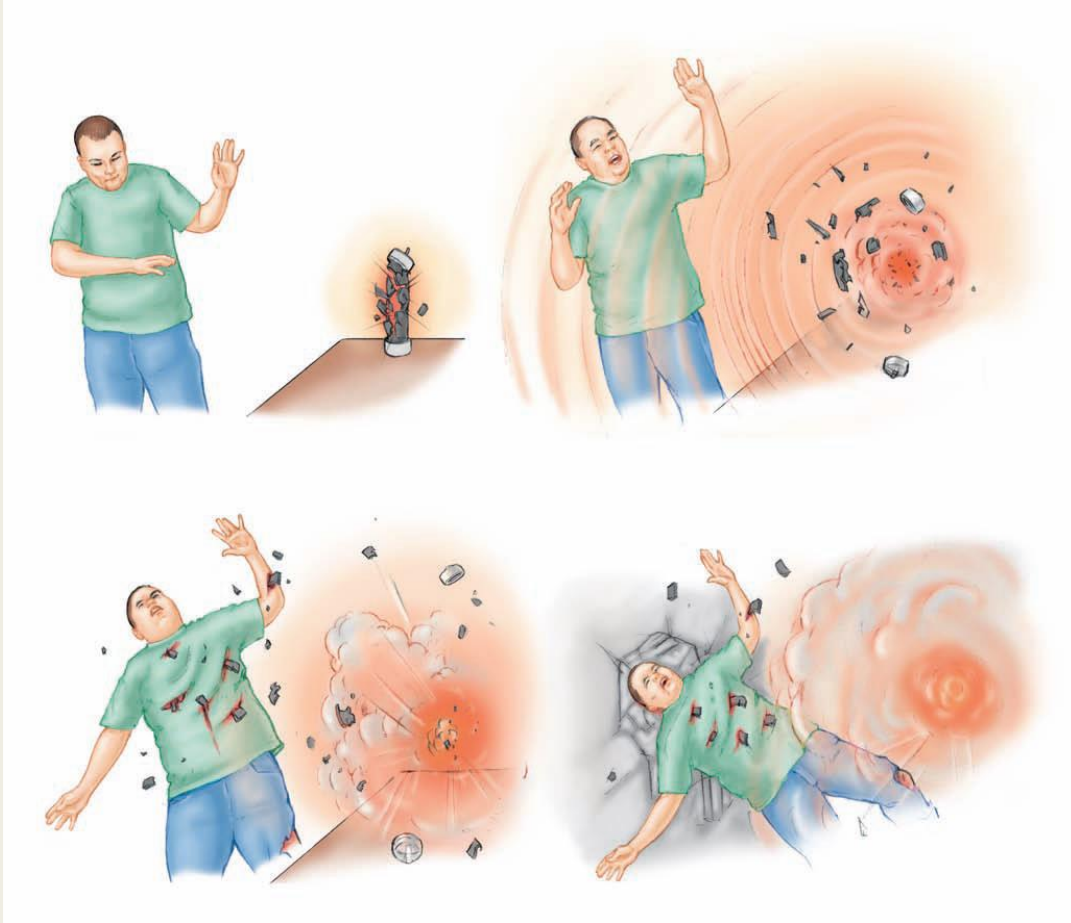
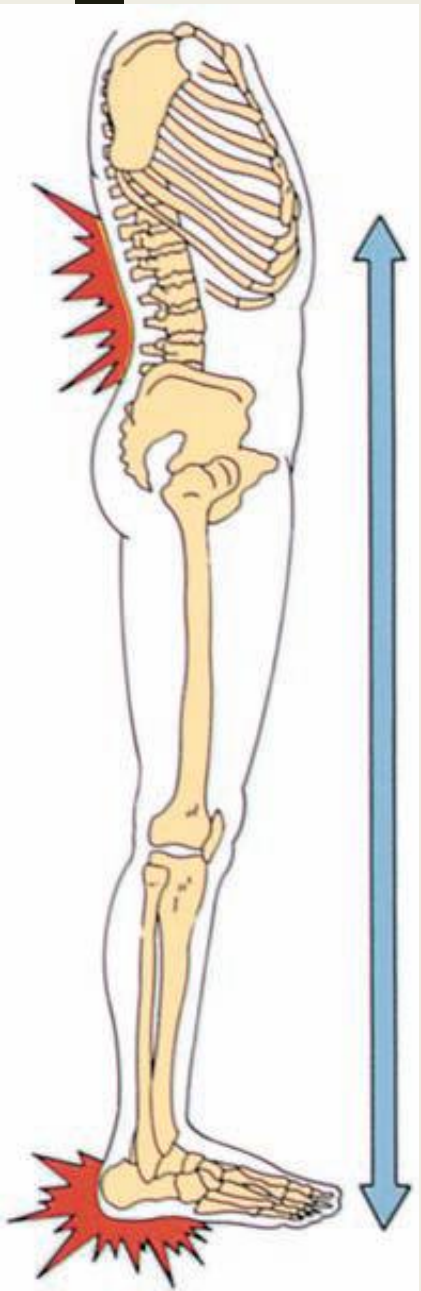
▪ مکانیسم آسیب

▪ میزان نیروی انرژی وارد شده

▪ آناتومی

▪ نوع انرژی

مرحله بعد از حادثه

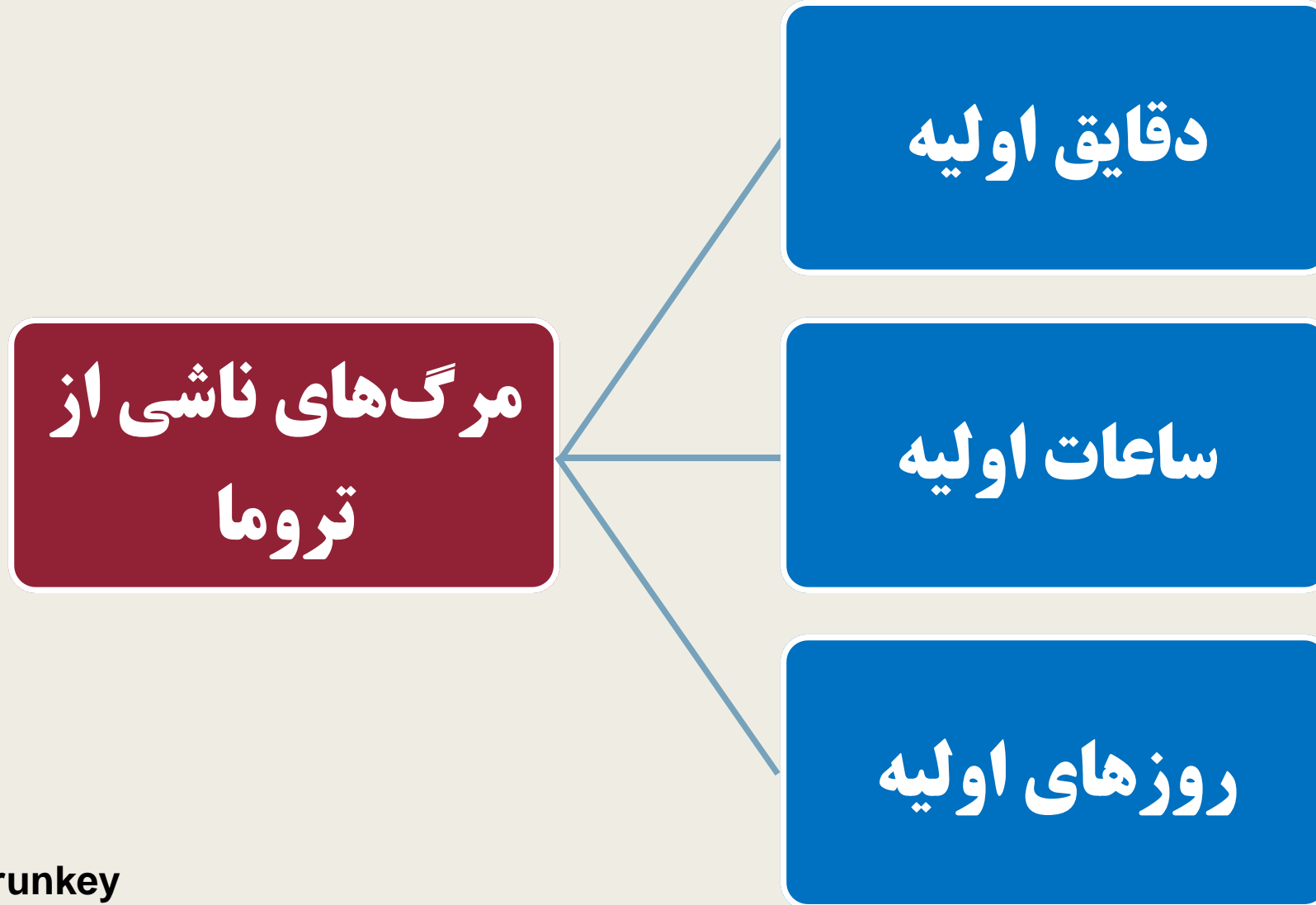
- بکارگیری و اجرای روش‌های مناسب مراقبت و درمان در مرحله پیش بیمارستانی و بیمارستانی جهت پیشگیری از بروز عوارض و مرگ و میر ناشی از تروما

اقدامات در این مرحله به

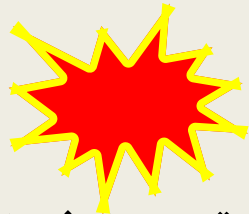
پیشگیری سطح سوم اشاره دارد

تقسیم بندی مرگ‌های ناشی از تروما بر اساس معیار زمان

زمان‌های مهم در مدیریت مصدوم ترومایی

وقوع حادثه تا
حضور تیم عملیاتی

انتقال به مرکز
ترومای مناسب

۸-۱۰

۱۵-۲۰

۸-۱۰

۲۰

رها سازی

ارزیابی سریع اولیه
اقدامات حیات بخش

مراقبت در بخش
اورژانس
جراحی کنترل

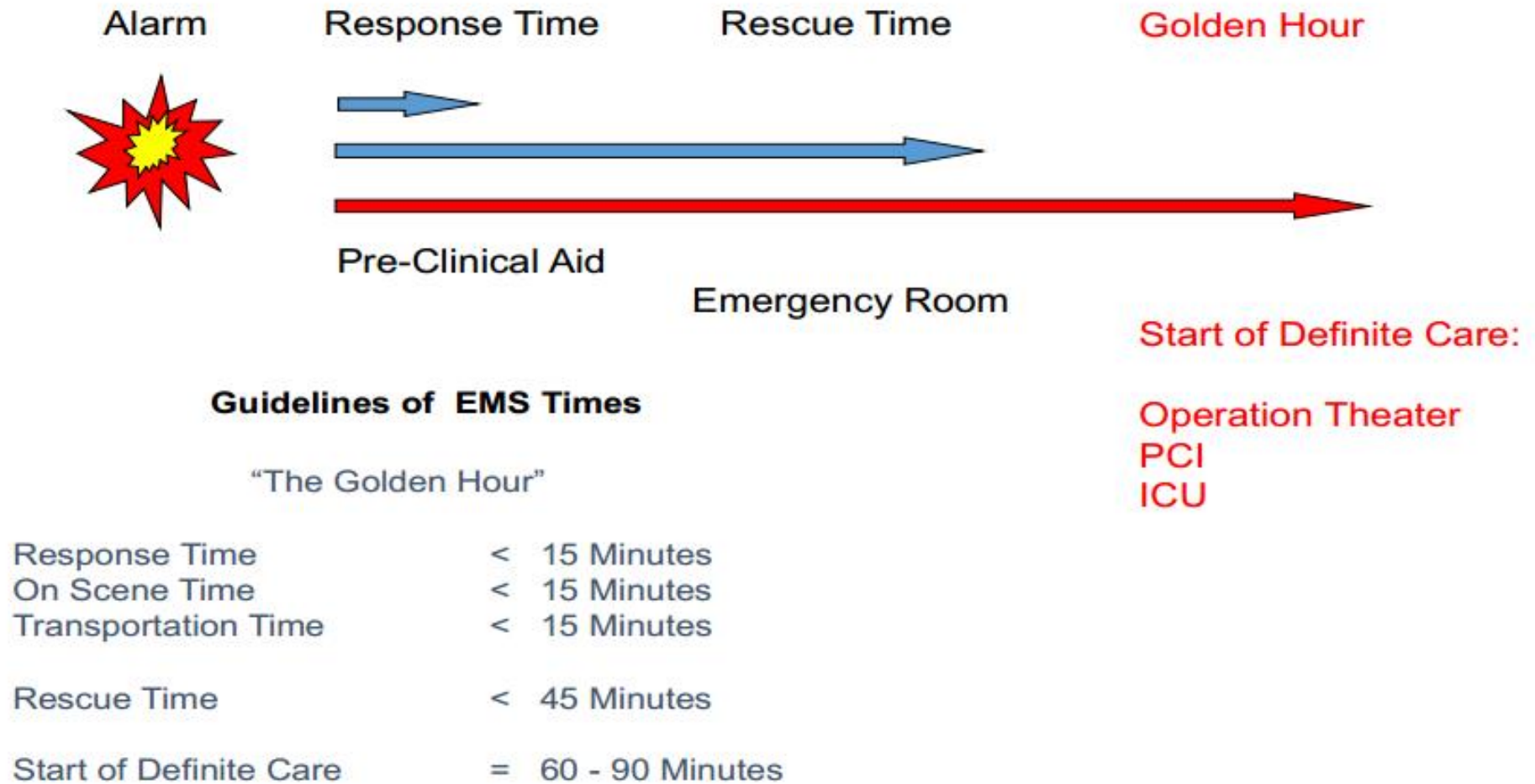

Fig. 2. Definition of crucial times within the rescue chain (Hecker, Domres 2017)

سیستم‌های تروما

سیستمی یکپارچه و هماهنگ جهت ارائه خدمات بموقع و مناسب برای؛

پیشگیری از آسیب و مراقبت از آسیب دیدگان

اجزای سیستم تروما

- نیروی انسانی آموزش دیده
- منابع مالی کافی
- ثبت و جمع آوری اطلاعات
- پژوهش، تصویب قوانین و پروتکل‌ها
- تکنولوژی‌های جدید

- (۱) پیشگیری از بروز آسیب
- (۲) مراقبت‌های پیش بیمارستانی
- (۳) مراقبت بیمارستانی
- (۴) خدمات پس از بیمارستان

انواع تروما

از نظر شدت

■ تروماهای خفیف:

میزان شدت انرژی و آسیب وارده شده به بدن کم است

■ تروماهای متوسط:

میزان شدت انرژی و آسیب وارده به بدن متوسط است

■ تروماهای شدید:

شدت انرژی و آسیب وارده به بدن زیاد است

از نظر نفوذ به بافت‌ها

■ ترومای نافذ (برنده)

■ ترومای غیر نافذ (بلانت)

✓ تبادل انرژی و آسیب‌زایی در هر دو نوع تروما یکسان می‌باشد

✓ اختلاف واقعی مربوط به میزان نفوذ در پوست است

مکانیسم آسیب

□ کسب آگاهی در رابطه با اینکه یک فرد یا تعدادی از افراد چگونه آسیب دیده‌اند؛

✓ تصادف وسیله نقلیه

✓ سقوط

✓ اصابت جسم تیز و برنده

✓ انواع سوختگی

✓ شلیک گلوله

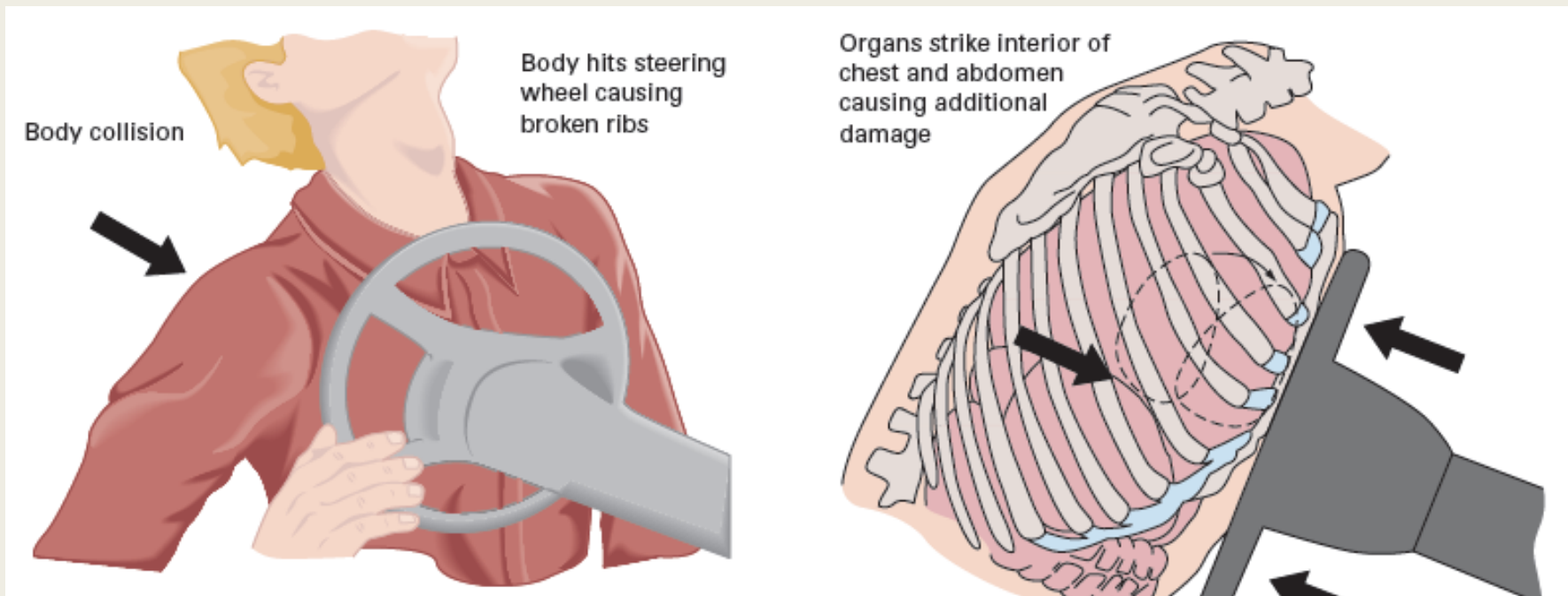

Motor-Vehicle Collisions (MVC)

انواع تصادم در برخورد وسیله نقلیه موتوری

- Machine collision برخورد وسیله نقلیه با مانع
- Body collision برخورد بدن سرنشین با قسمت های مختلف وسیله نقلیه
- Organ collision برخورد ارگانهای داخلی با سیستم های محافظتی بدن
- Secondary collisions برخوردهای ثانویه

برخوردهای ثانویه

به سرنخ‌های زیر توجه کنید؛

- ✓ تغییر شکل ایجاد شده در وسیله نقلیه (نشانه میزان انرژی وارده هستند)
- ✓ تغییر شکل ایجاد شده در ساختار داخلی وسیله نقلیه (می تواند در پیش بینی آسیب افراد کمک کننده باشد)
- ✓ تغییر شکل یا الگوهای آسیب بیماران (نشانه قسمت های آناتومیکی متأثر از ضربه می باشند)

گردآوری اطلاعات مهم در برخورد های وسایل نقلیه

- ✓ استفاده یا عدم استفاده از کمر بند ایمنی و کیسه هوا
- ✓ تغییر شکل فرمان، پدال ها، شکسته شدن صندلی ها، آسیب داشبورد
- فرو رفتگی بیش از ۳۰ سانتی متر در سمت سرنشین
- فرو رفتگی بیش از ۴۰ سانتی متر در سقف خودرو
- ✓ جهت وارد شدن ضربه
- ✓ برآورد میزان صدمه و انرژی وارده به وسیله نقلیه
- ✓ پرت شدن سرنشین های وسیله نقلیه
- ✓ نیاز به عملیات رها سازی (کمتر از ۲۰ دقیقه)

The five common forms of MVCs are the following:

■ Frontal-impact or head-on collision	تصادم از روبرو
■ Lateral-impact or T-bone collision	تصادم جانبی
■ Rear-impact collision	تصادم از عقب
■ Rollover collision	واژگون شدن
■ Rotational collision	تصادم چرخشی

آسیب‌ها در تصادم روبرو

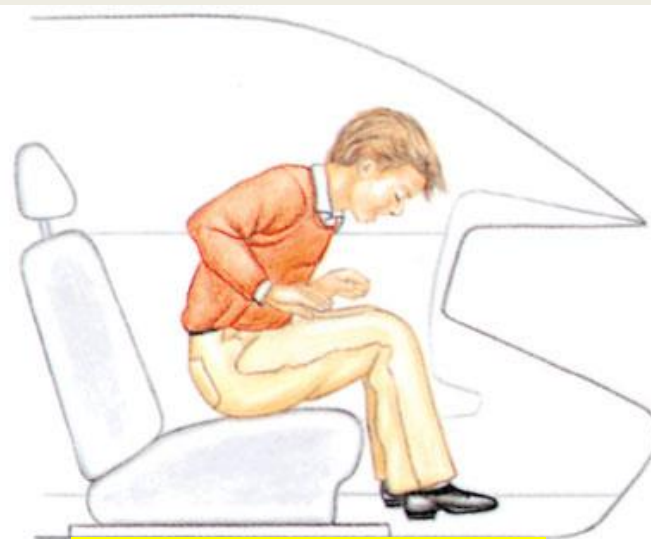
- توجه به استفاده از تجهیزات حفاظتی
- استفاده از این تجهیزات ۵۰٪ از آسیب‌های مرگبار کم می‌کند
- کیسه هوا ۶۸٪ ایمنی را تأمین می‌کند
- اطفال زیر یکسال یا با وزن کمتر از ۱۰ کیلو در صورت مجهز بودن به کیسه هوا نباید در صندلی جلو قرار گیرند
- پارگی شریان بین دنده‌ای می‌تواند موجب ۵۰ میلی لیتر خونریزی در دقیقه بشود
- احتمال رخداد "آسیب پاکت کاغذی"

آسیب‌های مرتبط با برخورد سر نشین با داشبورد خودرو

شکستگی لگن و ران

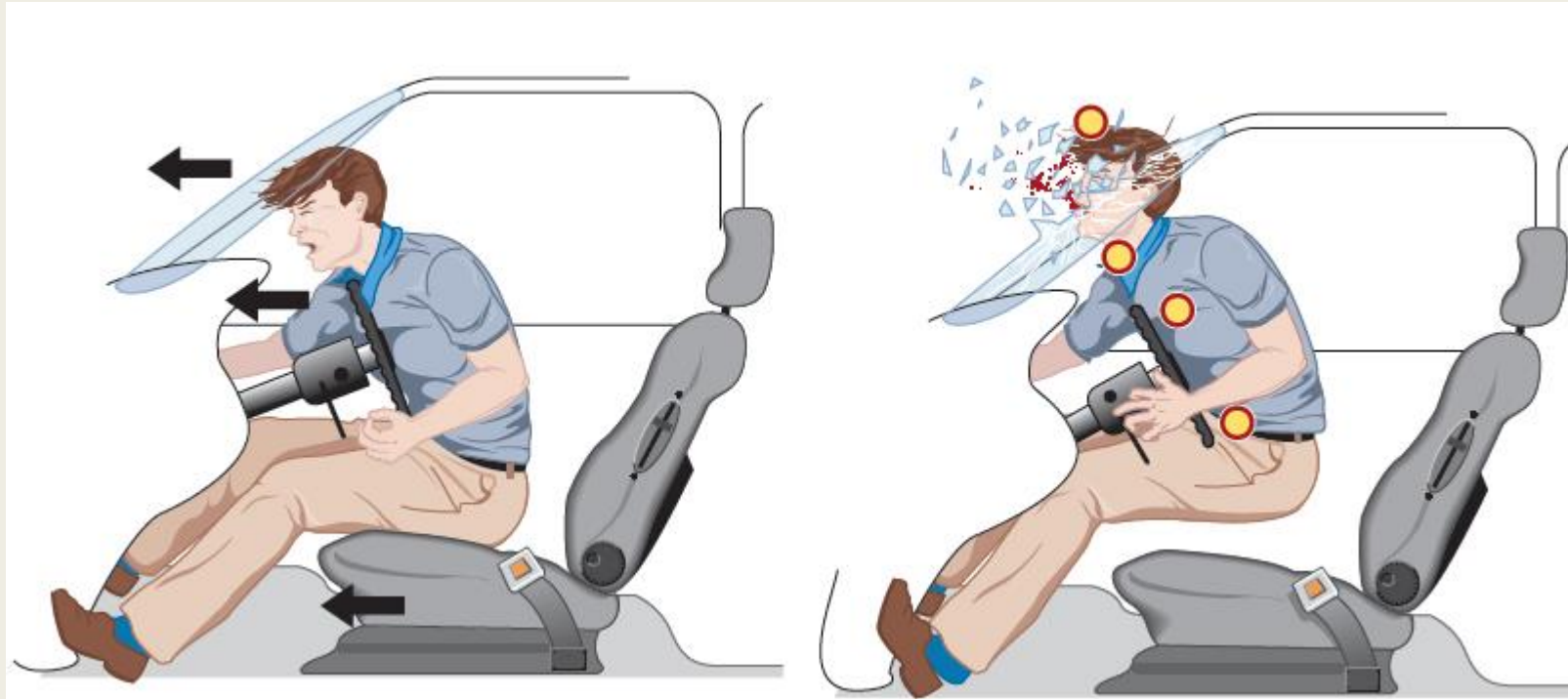
در رفتگی لگن و زانو

آسیب‌های صورت

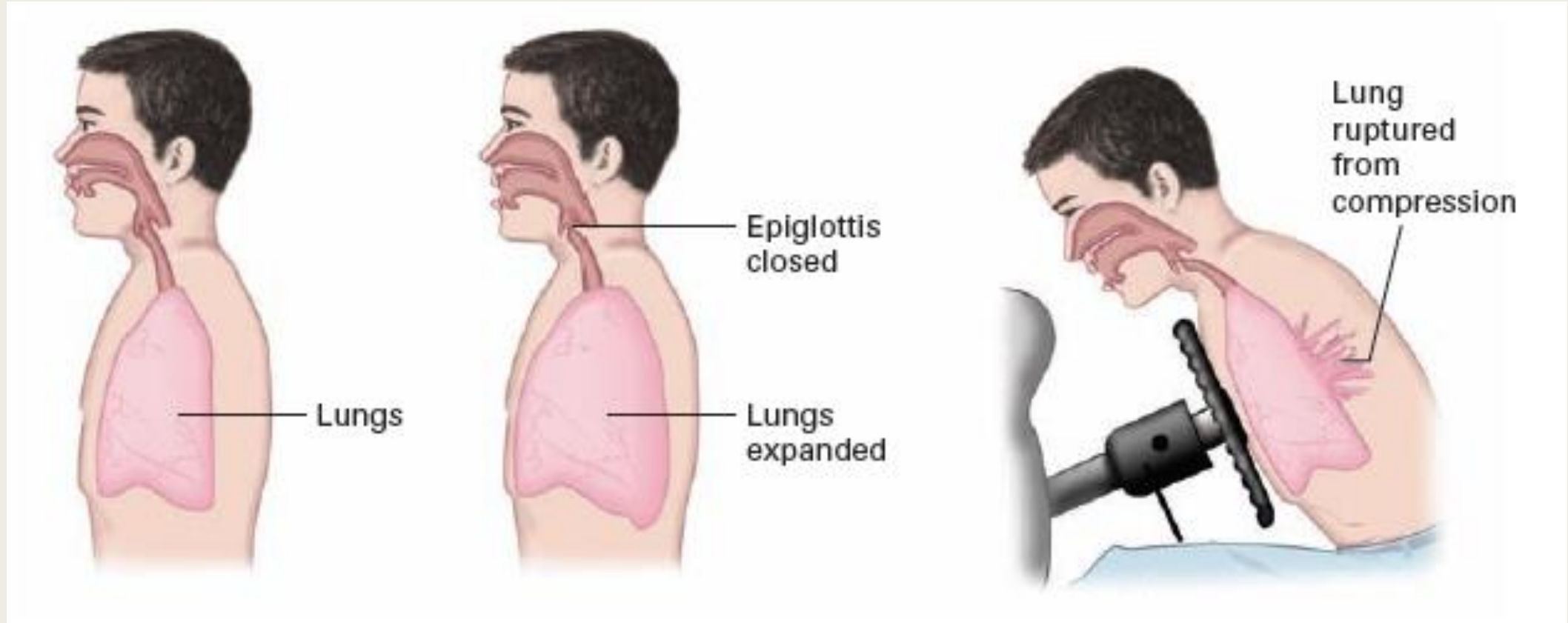

آسیب‌های گردن

آسیب به ریه‌ها

The “paper bag” Injury آسیب پاکت کاغذی

آسیب‌های تصادم جانبی

- ☐ پیچ خوردگی سمت مقابل گردن
- ☐ شکستگی مهره های گردنی
- ☐ قفسه سینه شناور طرفی
- ☐ پنوموتوراکس
- ☐ قطع شدگی آئورت (۵۲٪)
- ☐ پارگی دیافراگم
- ☐ پارگی طحال، کبد و کلیه
- ☐ شکستگی لگن

مکانیسم آسیب گردن در ضربه از پشت خودرو

آسیب شلاقی Whiplash Injury

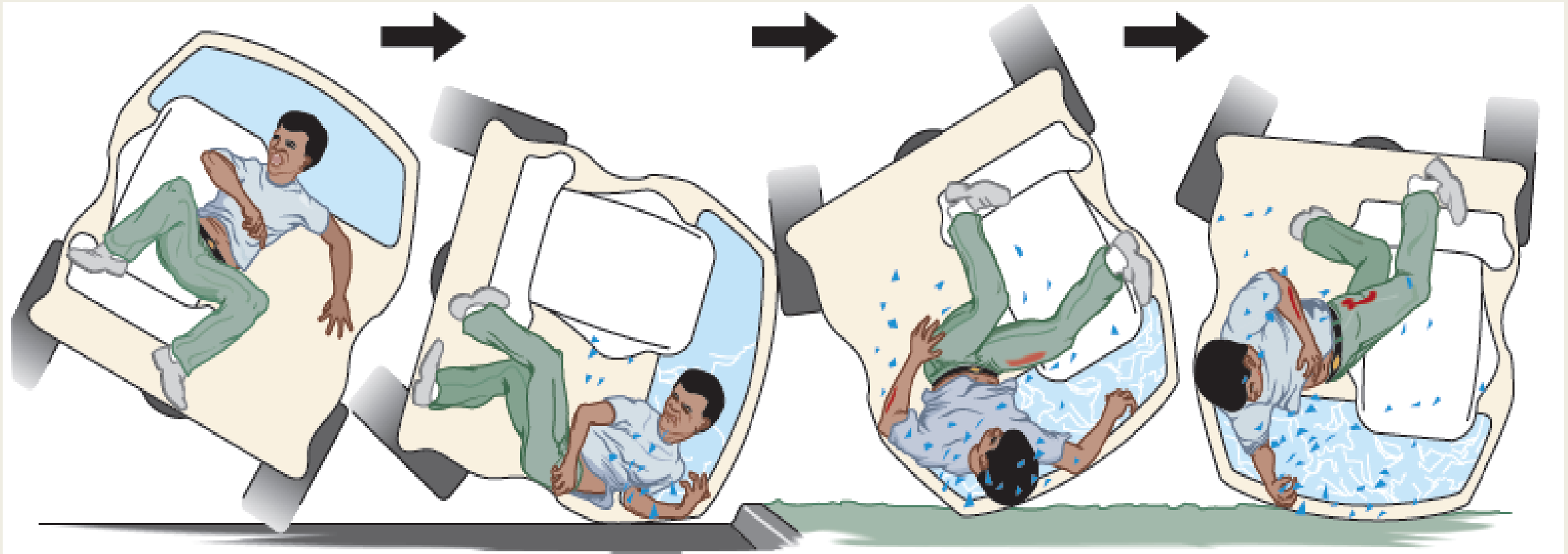

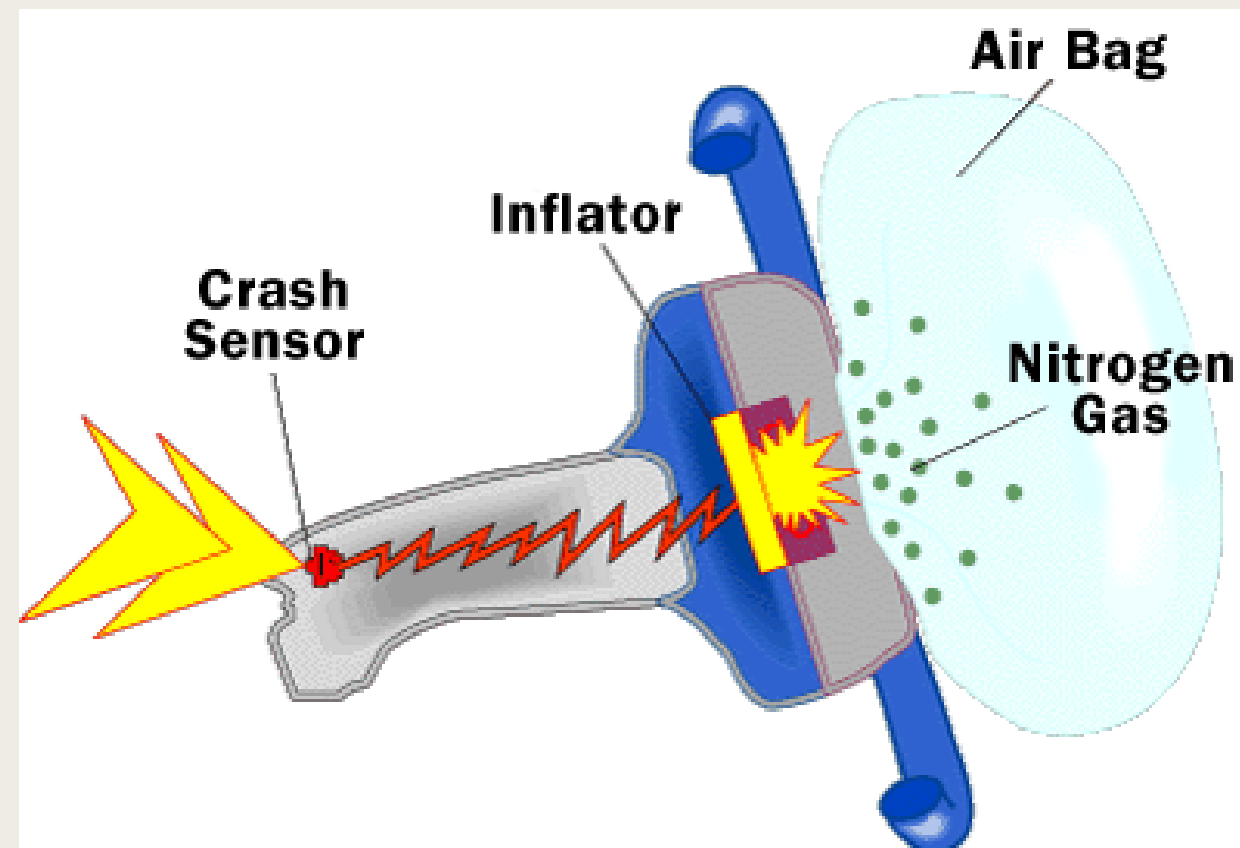
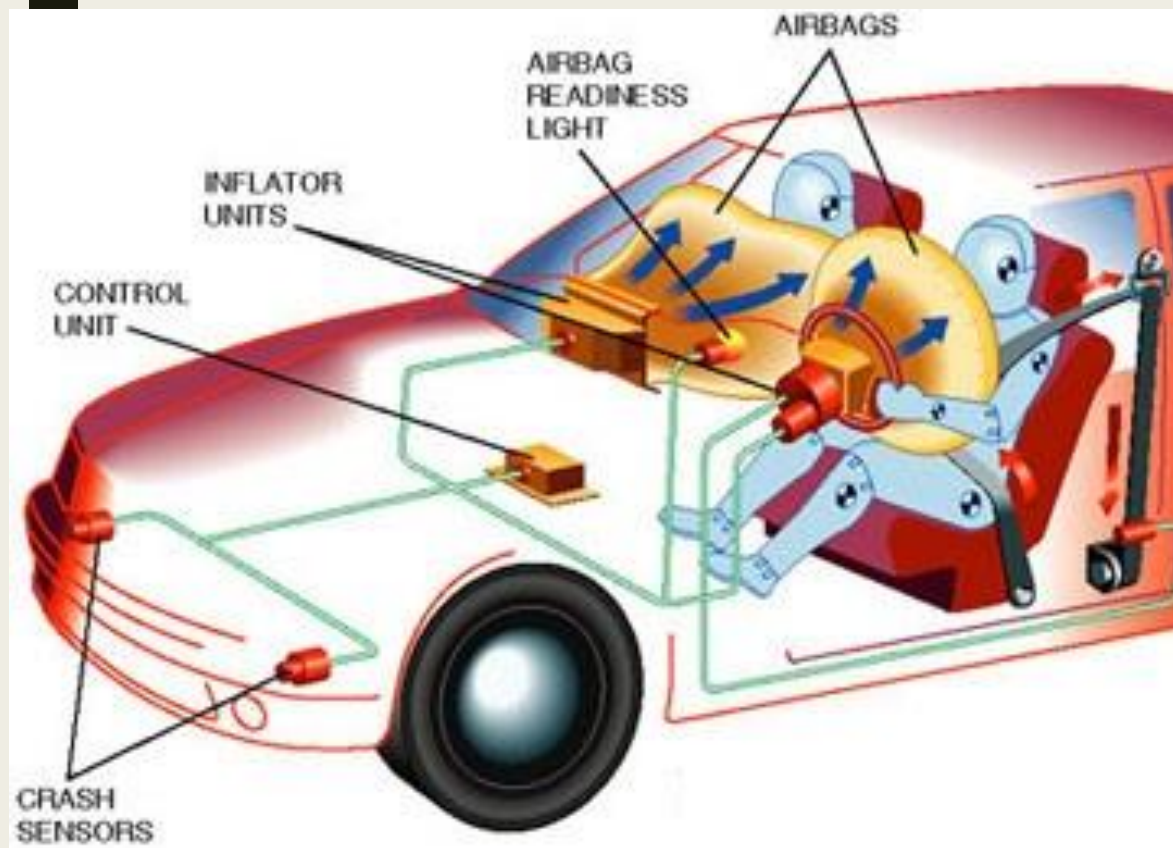
واژگونی وسیله نقلیه

آسیب سر نشین حفاظت نشده در واژگونی و چرخش وسیله نقلیه

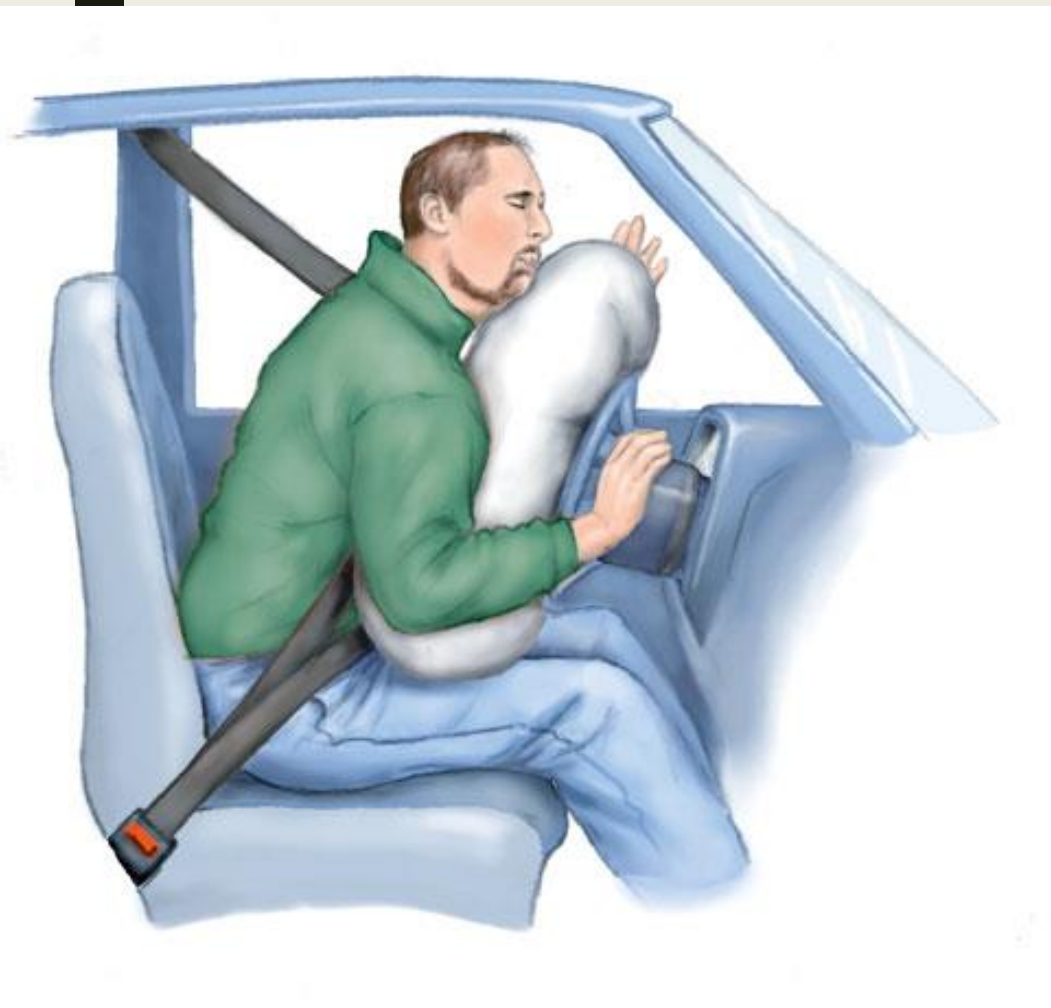

نقش تجهیزات حفاظتی در کاهش آسیب ها

نقش تجهیزات حفاظتی در کاهش آسیب ها

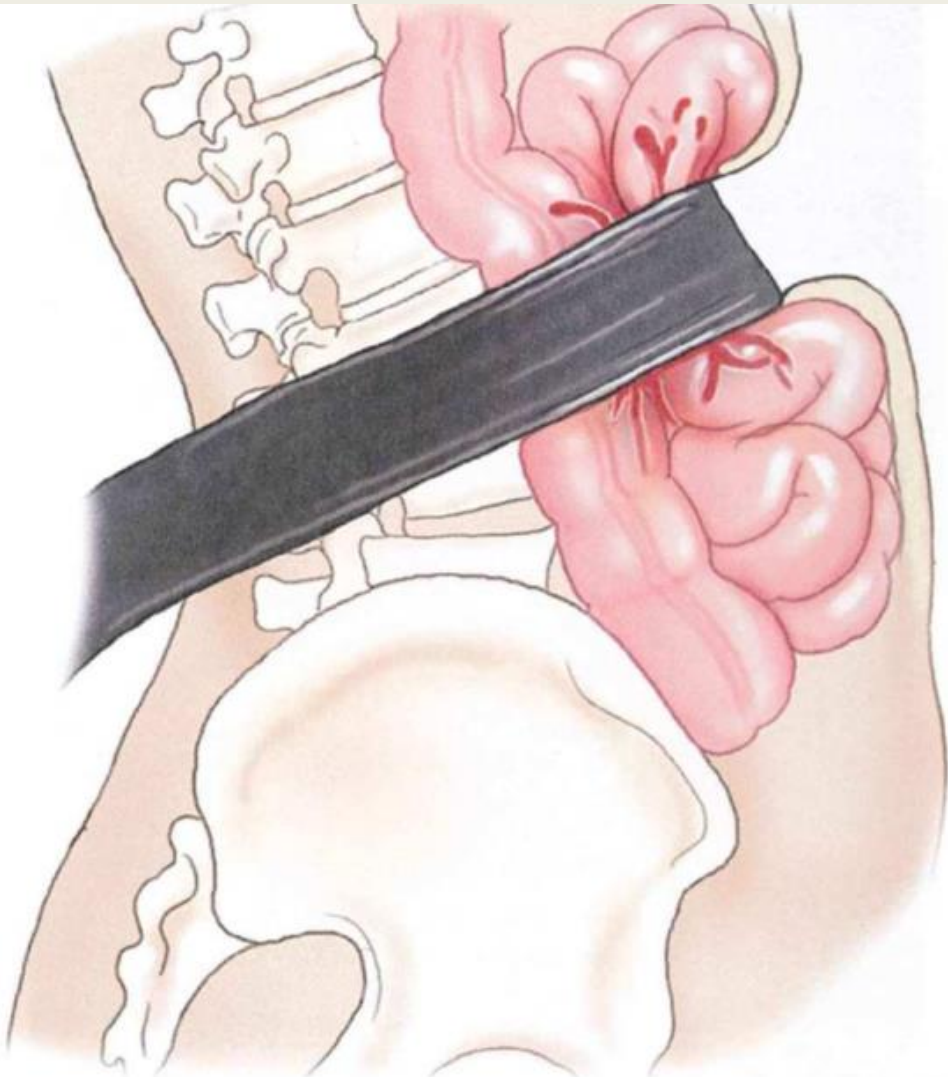
- ❑ کمربند شانه‌ای - شکمی Shoulder-Lap belt
- ❑ کمربند ایمنی تا ۴۳٪ از آسیب‌های کشنده می‌کاهد
- ❑ کمربند و کیسه هوا تا ۶۸٪ مرگ و میر را کاهش می‌دهند
  - سرعت برخورد را کمتر می‌کند
  - احتمال پرتاب شدن سرنشین را کم می‌کند

کمر بند ایمنی غیر استاندارد در آسیب ها و صدمات

حرکت پرتابی شبیه چاقوی ضامن دار

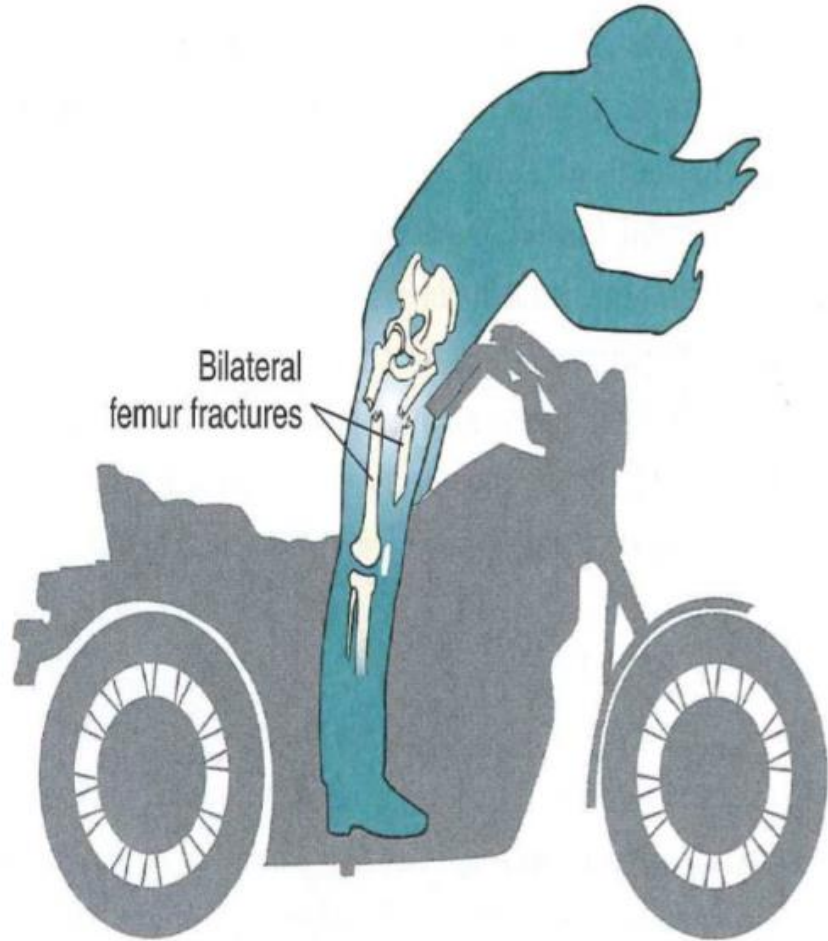

**Seat belt injuries to
(a) the upper chest
(b) the abdomen**

حوادث موتور سیکلت

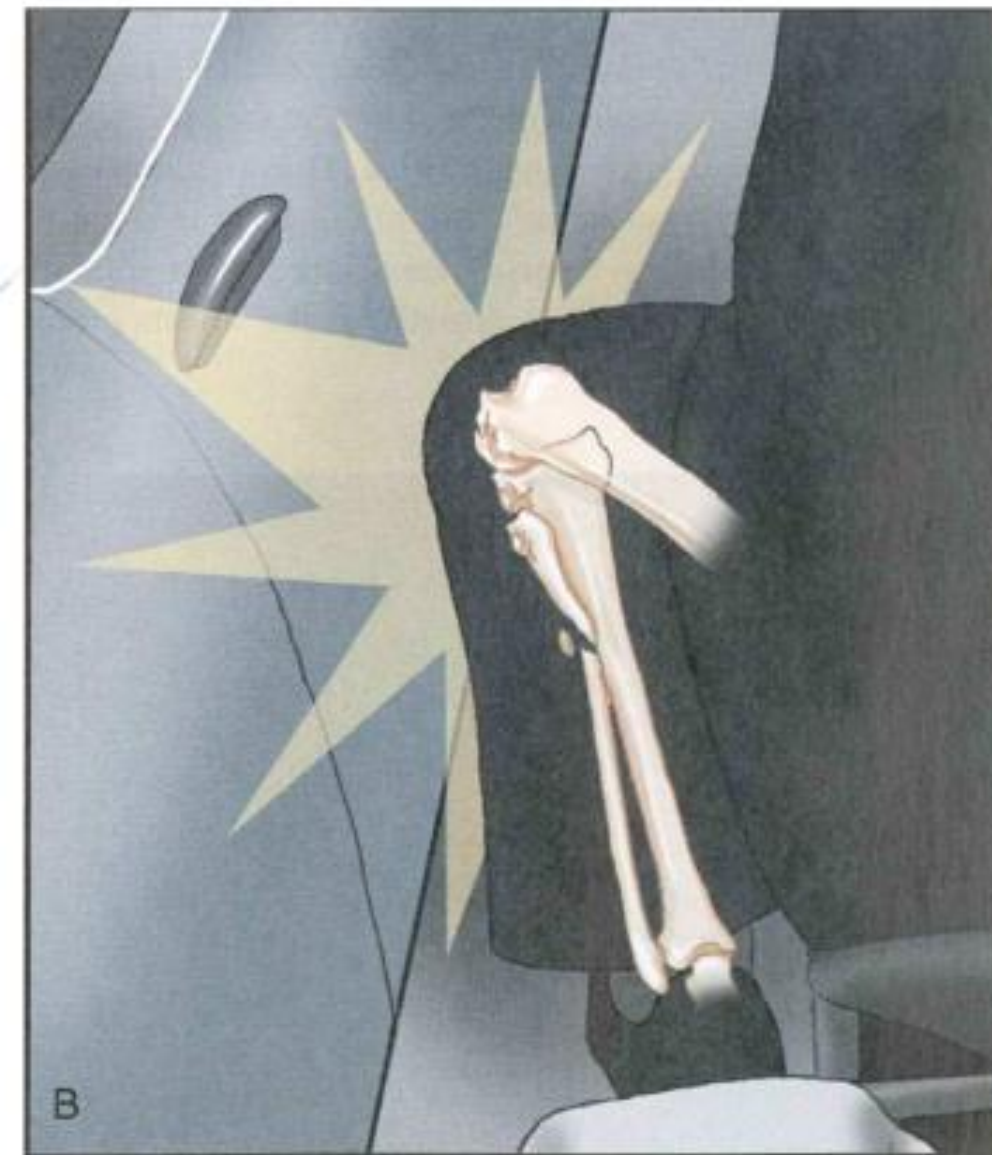

❑ عدم وجود هرگونه ساختار محافظتی

❑ آسیب سر و صورت، گردن، قفسه سینه، شکم و اندامها

❑ استفاده از کلاه ایمنی موثرترین راه برای کاهش آسیب‌های سر و گردن می‌باشد؛ (کاهش ۷۰٪)

شکل ۲۷- ۶: اگر موتور به جسمی که در برابرش قرار گرفته برخورد کند، مانند لبه قیچی جمع شده و در نتیجه اندام تحتانی موتور سوار مابین موتور و جسم گیر می کند. Source : PHTLS 2015

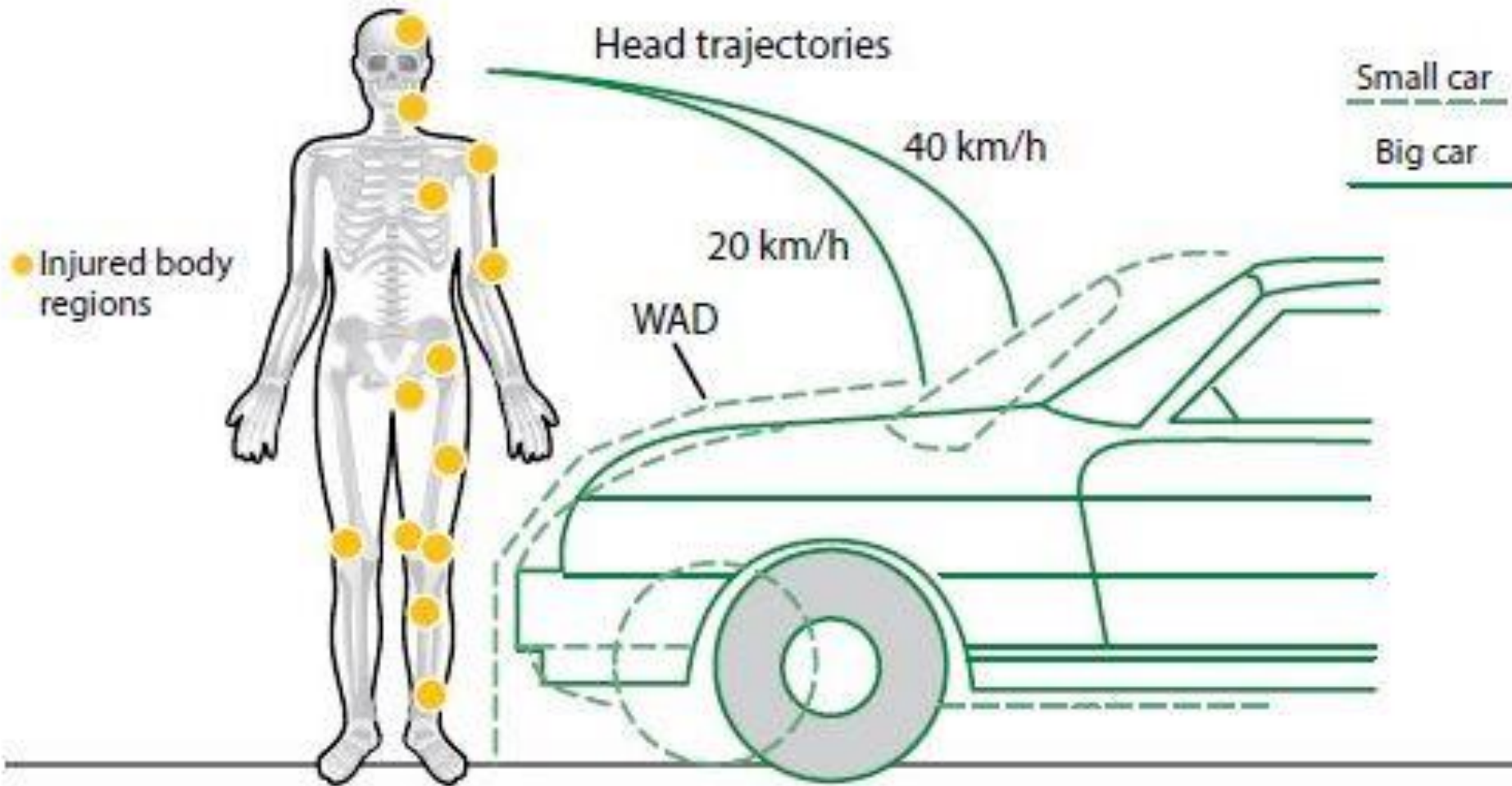

شکل ۲۰- ۶ : نقاط تماس افراد مختلف جلوی یک خودرو

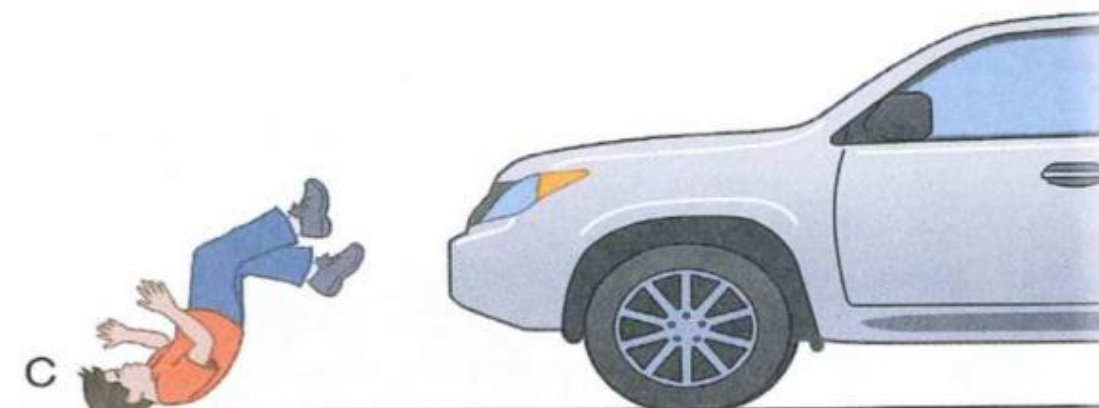
Source : PHTLS 2015

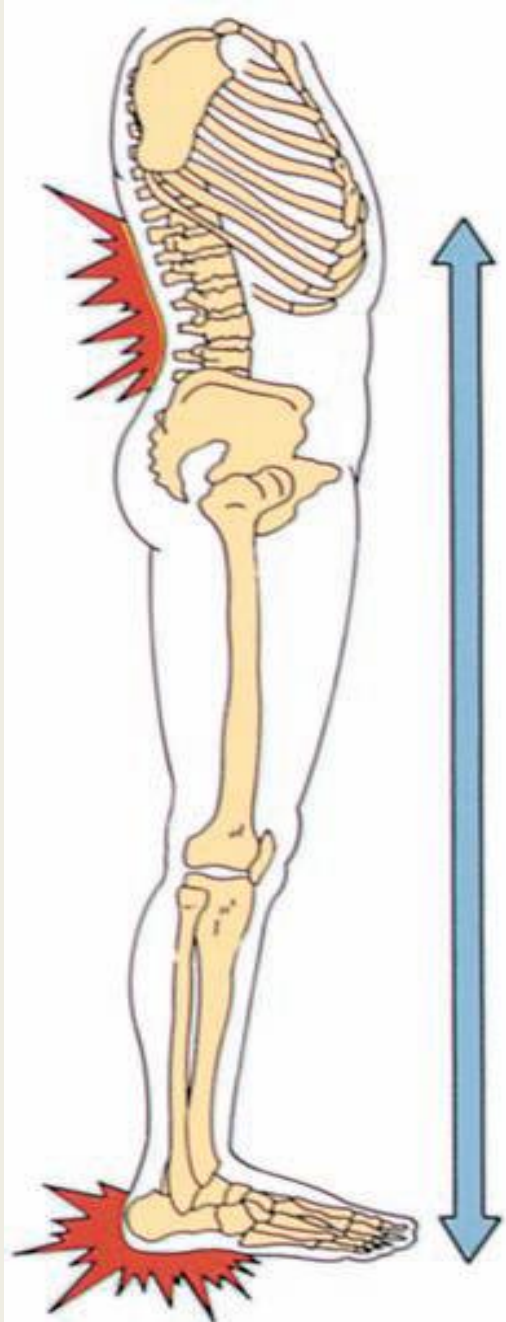
آسیب‌های مربوط به تصادف عابر با وسایل نقلیه

برخورد خودرو با کودک

آسیب‌های مربوط به سقوط

❖ ارتفاع سقوط

- بالغین ۲۰ فوت (۶ متر)

- اطفال ۱۰ فوت (۳ متر)

- سقوط سالمندان در سطوح هم‌تراز

❖ نقطه آناتومیکی تحت تأثیر

❖ سطحی که در آن سقوط اتفاق افتاده

آسیب‌های ناشی از سلاح‌های سرد و گرم

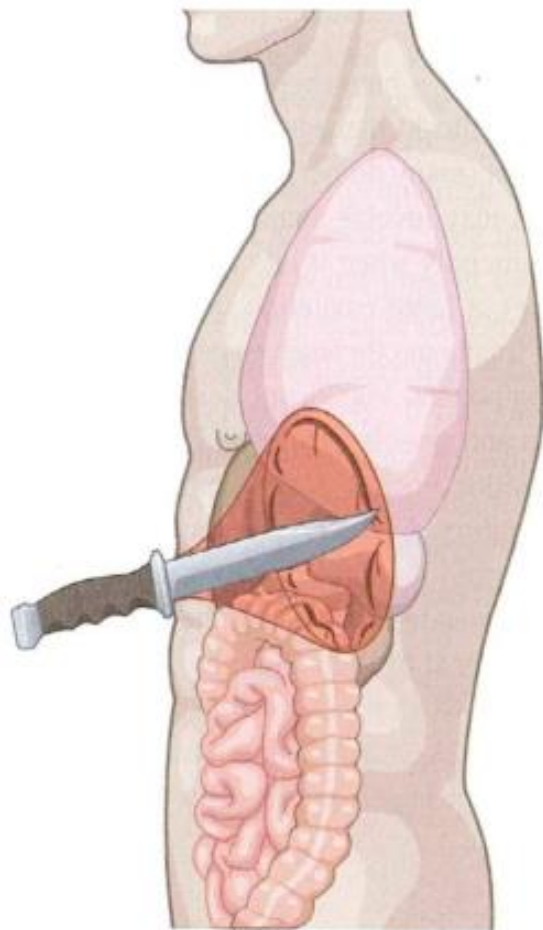
□ سلاح با سطح انرژی کم

□ سلاح با سطح انرژی متوسط

□ سلاح با سطح انرژی زیاد

آسیب‌های ناشی از سلاح‌های سرد و گرم

شکل ۳۰-۶: سلاح با سطح انرژی کم، وسعت آسیب ناشی از فرو کردن چاقو در شکم، تابع میزان حرکت آن در داخل بدن قربانی می باشد.

□ سلاح با سطح انرژی کم

- سلاح‌های سرد و دستی (چاقو)
- عوامل مؤثر در آسیب‌های ثانویه:
  - ✓ مسیر حرکت
  - ✓ محل اصابت
  - ✓ نحوه چرخش جسم

آسیب‌های ناشی از سلاح‌های سرد و گرم

□ سلاح با سطح انرژی متوسط

✓ آسیب‌های ناشی از اسلحه‌هایی با سطح انرژی متوسط

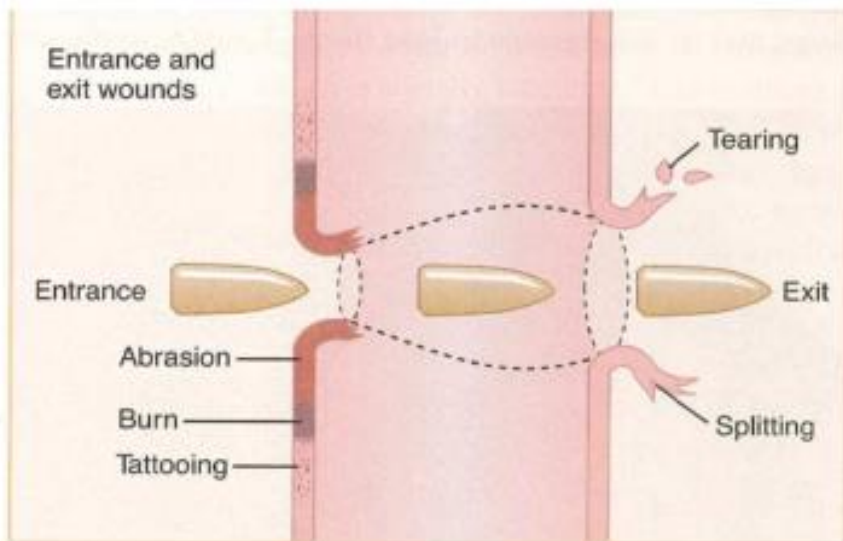
نظیر سلاح‌های گرم (اسلحه کمری و برخی تفنگ‌ها)

✓ باروت بیشتر، افزایش سرعت گلوله و افزایش انرژی

جنبشی

✓ اندازه این حفره معمولاً سه تا شش برابر اندازه سطح مقطع

گلوله می‌باشد

شکل ۳۳-۶: محل زخم ورودی و خروجی گلوله، چون گلوله به هنگام ورود دارای چرخش و فشار است، سوراخ حاصله گرد یا بیضی شکل است و سوراخ خروجی باز و ستاره ای است.
Source : PHTLS 2015

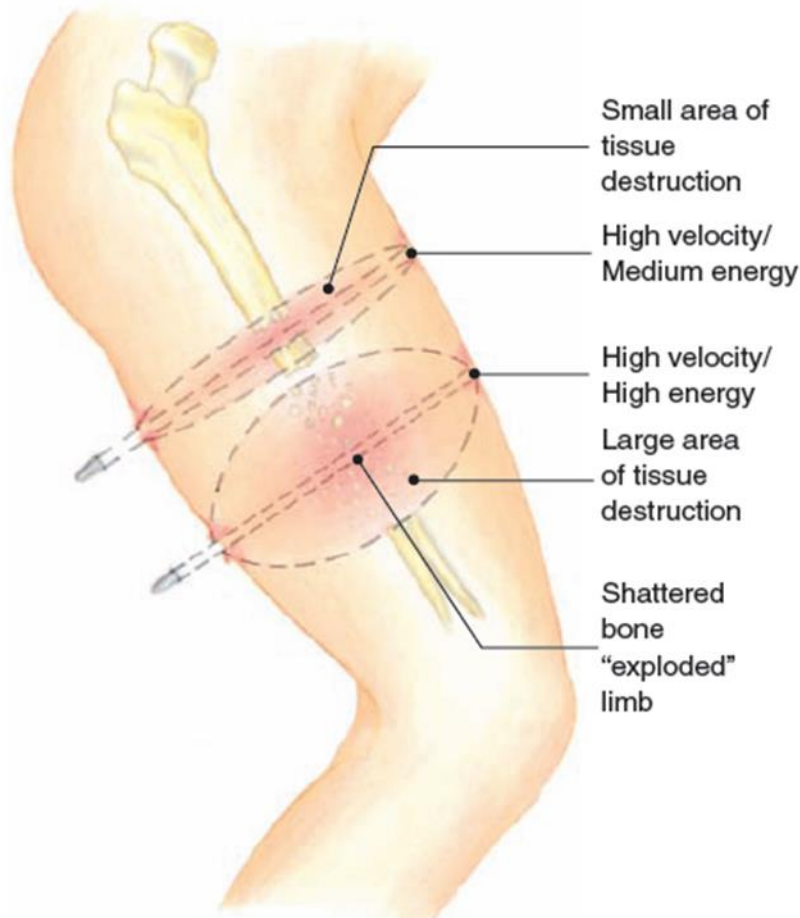
آسیب‌های ناشی از سلاح‌های سرد و گرم

□ سلاح با سطح انرژی زیاد

- آسیب‌ها ناشی از اسلحه‌هایی با سطح انرژی زیاد (اسلحه‌های تهاجمی، تفنگ‌های شکاری و سایر جنگ افزارها)

✓ اثر دائمی

✓ حفره موقت به مراتب بزرگتر

صدمات انفجاری

■ این نوع صدمات در اثر انفجار مواد مختلفی بوجود می آیند؛

❖ گاز طبیعی

❖ مشتقات نفت

❖ تجهیزات موجود در واحدهای صنعتی

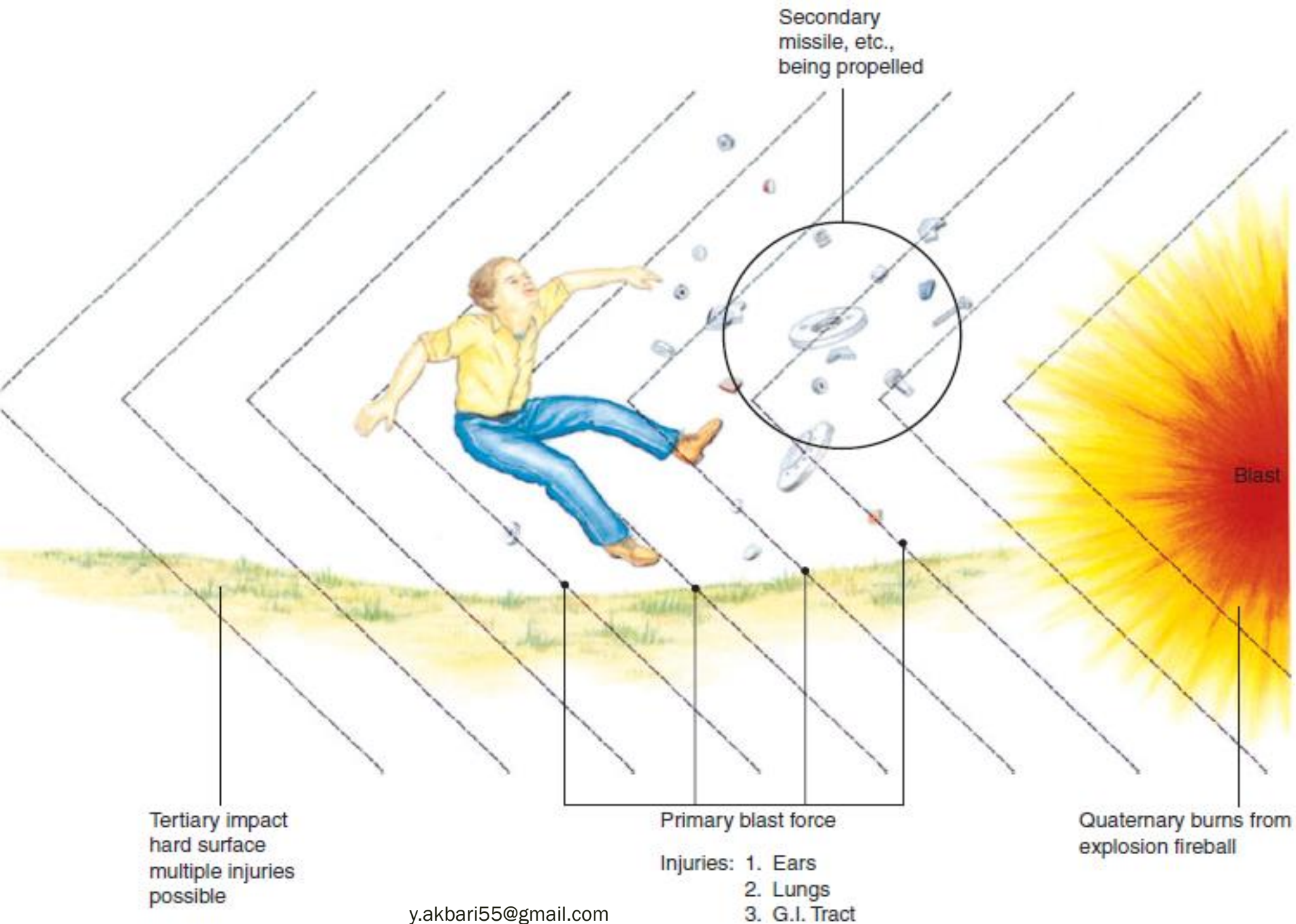
❖ مواد منفجره شیمیایی

❖ حوادث تروریستی

مراحل سه گانه در حوادث انفجاری

مرحله اول	آسیب های ناشی از موج فشار انفجار و گرما ✓ آسیب شنوایی ✓ آسیب به ریه ها ✓ پارگی اعضای داخلی ✓ سوختگی پوست، چشم ها و ...
مرحله دوم	آسیب های ناشی از پرتاب شدن اجسام
مرحله سوم	آسیب های ناشی از پرتاب شدن خود شخص

مراحل سه گانه در صدمات انفجاری

(a) Explosion

Instantaneous combustion of the explosive agent creates superheated gases. The resulting pressure blows the bomb casing apart.

(b) Pressure Wave/Primary Injury

Air molecules slam into one another, creating a pressure wave moving outward from the blast center, causing pressure injuries.

(c) Blast Wave/Secondary Injury

Instantaneous combustion of the explosive agent creates superheated gases. The resulting pressure blows the bomb casing apart. Pieces of the bomb become projectiles that cause injuries by impacting the victim.

(d) Victim Displacement/Tertiary Injury

The blast wind may propel the victim to the ground or against objects, causing further injuries.